

Příprava projektů a žádostí o dotace do národních programů podpory veřejných knihovnických a informačních služeb

Studijní text

Verze 1.2

Autor: PhDr. Vít Richter

Konzultant: PhDr. Marie Šedá

Ostrava 2021

Odborná způsobilost	Příprava projektů a žádostí o dotace do národních programů podpory veřejných knihovnických a informačních služeb
Profesní kvalifikace	Samostatný knihovník metodik (<i>kód: 72-020-R</i>)
Kvalifikační úroveň	6
Klíčová slova	Knihovny, projekty, žádosti, dotace, granty, veřejné knihovnické a informační služby, podpora, Ministerstvo kultury, mimorozpočtové zdroje, nadace
Anotace	Studijní text se věnuje základním pojmům z oblasti dotační politiky ve vztahu ke knihovnám a charakterizuje základní poměr mezi objemem dotačních prostředků a běžným financováním knihoven jako celku. Největší pozornost je věnována dotačním titulům poskytovaným Ministerstvem kultury, jsou charakterizovány základní principy dotační politiky s vazbou na Koncepti rozvoje knihoven. Je uveden výčet dotačních titulů Ministerstva kultury – programy VISK, K 21, Česká knihovna, projekt Zahraniční literatura a program aplikovaného výzkumu NAKI. Jako příklad zpracování žádosti o dotaci jsou uvedeny postupy pro přípravu a realizaci projektu do dotačního programu VISK 3, který je nejvyužívanějším dotačním programem. Jsou uvedeny příklady a možnosti získávání dotací z rozpočtu krajů, ministerstvech, Evropské unie, Fondů EHP a Norska a také z různých nadací a aktivit Svazu knihovníků a informačních pracovníků. Stručně jsou charakterizovány nástroje pro vyhledávání dotačních možností z různých zdrojů.

Tvorba studijních textů je realizována za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky v rámci projektu Veřejné informační služby knihoven (VISK 1).

Zkouška z odborné způsobilosti **Příprava projektů a žádostí o dotace do národních programů podpory veřejných knihovnických a informačních služeb** má 3 části, zkoušený musí splnit tato kritéria hodnocení:

Kritéria hodnocení		Způsob ověření
a	Orientovat se v nabídce národních programů na podporu činnosti knihoven a podrobně charakterizovat jejich podmínky	Ústní ověření
b	Vyhledat chyby v žádosti o získání dotace z programu na podporu knihoven	Praktické předvedení
c	Uvést priority aktuální národní koncepce rozvoje knihovnictví v ČR a příklady tří projektů, které mohou knihovny zpracovat v souladu s touto koncepcí	Ústní ověření

Tento text pro vás připravil PhDr. Vít Richter, Národní knihovna ČR,
vit.richter@nkp.cz

Text konzultovala PhDr. Marie Šedá, Národní knihovna ČR,
marie.seda@nkp.cz

Aktualizace textu proběhla v závěru roku 2021.

OBSAH

RYCHLÝ NÁHLED STUDIJNÍHO TEXTU	6
1 GRANTY A DOTACE	7
2 DOTAČNÍ PROGRAMY MINISTERSTVA KULTURY	10
2.1 Programy pro oblast knihoven	10
2.2 Koncepce rozvoje knihoven ČR a dotační politika	12
2.3 Komu jsou dotace určeny	14
2.4 Termíny dotačního programu VISK.....	15
2.5 Formální podoba žádosti.....	16
2.6 Výsledky řízení	16
2.7 Vyhodnocení projektu a zúčtování se státním rozpočtem	16
2.8 Dotační program Veřejné informační služby knihoven – VISK	16
2.8.1 VISK 1 – Koordinační centrum programu a implementace Koncepce rozvoje knihoven v ČR	17
2.8.2 VISK 2 – Mimoškolní vzdělávání knihovníků v oblasti ICT	18
2.8.3 VISK 3 – Informační centra knihoven.....	19
2.8.4 VISK 4 – Digitální knihovna a archiv pro informační služby knihoven	21
2.8.5 VISK 5 – RETROKON.....	21
2.8.6 VISK 6 – Memoriae Mundi Series Bohemica	22
2.8.7 VISK 7 – Kramerius.....	22
2.8.8 VISK 8 – Informační zdroje	23
2.8.9 VISK 9 – CASLIN a Národní autority ČR	24
2.9 Příprava a realizace projektu do dotačního programu VISK 3.....	24
2.9.1 Postup při zpracování projektu a žádosti do VISK 3.....	25
2.9.2 Realizace projektu.....	29
2.9.3 Změna projektu	29
2.9.4 Termín pro vyúčtování projektu.....	29
2.10 Dotační program Knihovna 21. století (K 21)	30
2.11 Dotační program Česká knihovna	33
2.12 Projekt cizojazyčné literatury	34
2.13 Program na podporu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity 2023 až 2030 (NAKI III)	35
2.14 Další podpora činnosti knihoven z rozpočtu Ministerstva kultury.....	36
2.14.1 Licenční poplatky za půjčování knih a časopisů	36
2.14.2 Licenční poplatky za půjčování zvukových nosičů	36
2.14.3 Licenční poplatky za veřejná čtení v knihovnách	36

2.14.4	Licenční poplatky za zpřístupnění digitalizovaných nosičů	37
2.14.5	Národní plán obnovy	37
3	KRAJSKÉ PROGRAMY PODPORY	39
3.1	Další dotační možnosti z rozpočtu krajů	41
3.1.1	Obecní knihovny	42
3.1.2	Jižní Morava čte	43
4	DALŠÍ MIMOROZPOČTOVÉ ZDROJE	44
4.1	Dotační programy ostatních ministerstev a strukturální fondy EU	44
4.1.1	Dotační programy ostatních ministerstev	44
4.1.2	Grantový díář	45
4.1.3	Strukturální fondy EU a podpora knihoven	45
4.2	Integrovaný regionální operační program 2021-2027	47
4.3	Podpora bezbariérovosti	49
4.3.1	Financování programu mobility je zajištěno Vládním plánem financování NRPM na období 2016–2025, který byl přijat usnesením vlády ze dne 14. července 2014 č. 568, Fondy EHP a Norska	50
4.4	Dotace EU	51
4.4.1	Kreativní Evropa	51
4.5	Nadace	53
4.5.1	Nadace knihoven	53
4.5.2	Nadace AGROFERT	54
4.5.3	Nadace ČEZ	54
4.5.4	Nadace VIA	55
4.5.5	Nadace OKD	56
4.5.6	Microsoft Select	57
4.5.7	TechSoup Česká republika – Sdružení VIA	58
4.6	Projekty SKIP na podporu knihoven	59
4.6.1	S knížkou do života – Bookstart	59
4.6.2	Knížka pro prvňáčka	59
4.6.3	Noc s Andersenem	60
4.6.4	Cyklus vzdělávacích akcí SKIP	61
4.6.5	Podpora stáží	61
4.6.6	Podpora projektů z jednotlivých regionů SKIP	61
	SHRNUTÍ STUDIJNÍHO TEXTU	62
	LITERATURA	63

RYCHLÝ NÁHLED STUDIJNÍHO TEXTU

ÚVOD

Studijní opora je určena všem zájemcům o vykonání zkoušky na pozici Samostatný knihovník metodik.

PO PROSTUDOVÁNÍ STUDIJNÍHO TEXTU

- ujasníte si, jaké dotační programy můžete využít pro knihovnu,
- upřesníte si, jaké podprogramy jsou vyhlašovány v rámci dotačního projektu VISK,
- zjistíte, jak pracovat s formulářem žádosti do VISK,
- ujasníte si, k čemu lze využít program Knihovna 21. století,
- seznámíte se s projektem Česká knihovna,
- ujasníte si, jaké granty poskytuje SKIP,
- dozvíte se o dalších možnostech mimorozpočtového financování knihoven,
- zjistíte, jaká je situace v jednotlivých krajích ČR.

KLÍČOVÁ SLOVA STUDIJNÍ OPORY

Dotační programy, knihovny, žádosti, mimorozpočtové zdroje, nadace, program VISK, Knihovna 21. století, projekty SKIP

1 GRANTY A DOTACE

Granty a dotace jsou mimorozpočtové zdroje, které umožňují knihovnám rozvíjet činnosti, které by bez této podpory nemohly být realizovány.

Grant je účelový příspěvek na veřejně prospěšný účel, který se získává ve veřejné soutěži na základě předloženého projektu. Jedná se o podporu vědeckých, výzkumných, případně kulturních projektů.

Dotace je peněžitý dar nebo daru podobná peněžitá úhrada ze strany státu nebo územněsprávního celku nějakému subjektu na podporu projektu realizovaného ve veřejném zájmu.

PRO INFORMACI

Možnost poskytování dotací knihovnám ze státního rozpočtu je formulována v knihovním zákonu 257/2001 Sb. a to v § 15, kde jsou přímo vyjmenovány **oblasti, na které mohou knihovny získat dotaci:**

- a) projekty vědy a výzkumu,
- b) zavádění nových technologií v oblasti zajištění veřejných knihovnických a informačních služeb,
- c) podporu propojení knihoven v síti,
- d) zpracování informačních pramenů do elektronické podoby a jejich zpřístupnění,
- e) doplnění knihovního fondu,
- f) ochranu knihovního fondu před nepříznivými vlivy prostředí,
- g) zpřístupnění knihovních fondů pro občany se zdravotním postižením,
- h) projekty v oblasti kulturní, výchovné a vzdělávací činnosti,
- i) zajištění výkonu regionálních funkcí,
- j) zabezpečení dalšího odborného vzdělávání pracovníků knihoven,
- k) výstavbu nebo rekonstrukci objektu knihovny,
- l) vybavení objektu knihovny zabezpečovacími a protipožárními systémy.

Velmi důležitým aspektem poskytování dotací na činnost knihoven je, že dotace poskytované knihovnám nepředstavují státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování EU, tj. „*podporu poskytovanou v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné s vnitřním trhem*“.

Dotace tedy není nutné omezovat z hlediska jejich výše a jejich **přidělení nepodléhá oznamovací povinnosti vůči Evropské komisi**.¹

Z výše uvedeného přehledu témat vymezených zákonem vyplývá, že většina oblastí, kde knihovní zákon předpokládá možnost poskytování dotací, je v menší či větší míře pokryta existujícími dotačními tituly.

Největší mezerou současné dotační politiky je skutečnost, že zejména veřejné knihovny provozované obcí nemají možnost získat podporu na výstavbu, rekonstrukci a vybavení knihoven.

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

Výjimkou jsou některé kraje (například Jihomoravský a Olomoucký), které v posledních letech otevřely dotační programy na podporu vybavení a drobných rekonstrukcí pro knihovny v malých obcích.

V minulém programovém období evropských strukturálních fondů (2014–2020) byly možnosti získat podporu pro výstavbu knihoven velmi malé, protože došlo k omezení pouze na okruh krajských knihoven. V rámci rozvoje vysokých škol se podařilo postavit nebo podstatně rekonstruovat většinu knihoven na vysokých školách. V novém programovém období se pro knihovny otevírají širší možnosti.

V roce 2021 byla přijata Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2021-2027 s výhledem do roku 2030.² V implementační části Koncepce jsou stanoveny tyto oblasti:

- A. Knihovny jako komunitní, vzdělávací a kulturní centra
- B. Informační služby knihoven v analogovém a digitálním prostředí
- C. Trvalé uchování tradičních knihovních dokumentů
- D. Výstavba knihoven, podpora infrastruktury ICT v knihovnách
- E. Vzdělávání pracovníků knihoven

¹ Státní podpora č. SA.35529 (2012/N) – Česká republika: Digitalizace knihovních fondů [online]. Brusel: Evropská komise, 2013 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: https://ipk.nkp.cz/docs/246172_1421786_125_2.pdf

² Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2021 - 2027 s výhledem do roku 2030. Národní knihovna České republiky [online]. Praha: Národní knihovna ČR, 2002 [cit. 2021-01-18]. ISSN 1211-8699. Dostupné z: <https://ipk.nkp.cz/docs/koncepce-rozvoje-knihoven-2021-2027>

	mil. Kč	%
Obec	1952	87,2%
Vlastní příjmy	91	4,1%
Dotace stát	20	0,9%
Dotace kraj	124	5,5%
Dotace ostatní	52	2,3%
Celkem	2239	100 %

Tabulka 1 – Zdroje financování knihoven provozovaných obcí v roce 2018

Celkové výdaje na činnost knihoven provozovaných nebo zřizovaných obcí (tj. bez krajských knihoven a Národní knihovny) činily více než dvě miliardy Kč (2,24). Plných 87,2 % z této částky věnovaly na provoz svých knihoven obce. Přibližně 4 % svých příjmů získají knihovny z vlastní činnosti, např. z výběru registračních a sankčních poplatků, z prodeje kopírovacích služeb, pronájmů apod. Na dotace potom zbývá pouhých 8,7 % celkových výdajů (196 mil. Kč).

Největší podíl 5,5 % připadá na podporů krajů v rámci výkonu regionálních funkcí (124 mil. Kč), ze státního rozpočtu přichází do rozpočtu knihoven pouhých 0,9 % (20 mil. Kč) a zbývající 2,3 % jsou jiné dotační zdroje, například ze zahraničí, EU nebo dary a granty od soukromých subjektů.

2 DOTAČNÍ PROGRAMY MINISTERSTVA KULTURY

Ministerstvo kultury poskytuje dotace v celé řadě okruhů³:

- [Profesionální umění \(hudba, divadlo, tanec, výtvarné umění\)](#)
- [Ochrana měkkých cílů](#)
- [Památky](#)
- [Muzea a galerie](#)
- [Ochrana kulturních statků](#)
- [Regionální a národnostní kultura](#)
- [Literatura a knihovny](#)
- [Kinematografie a média](#)
- [TV, rozhlas a tisk pro národnostní menšiny](#)
- [Věda a výzkum](#)
- [Profesionální kulturní aktivity v zahraničí](#)
- [Círky a náboženské společnosti](#)
- [Programy ve správě Odboru ekonomického](#)
- [Samostatné oddělení Evropské unie](#)

2.1 Programy pro oblast knihoven

Pro oblast knihoven mají dlouhodobě největší význam dotační programy vyhlašované **Odborem umění, literatury a knihoven**.

Ten každoročně vyhlašuje výzvu k podávání žádostí ve výběrovém dotačním řízení na poskytnutí dotací provozovatelům knihoven evidovaným dle zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a pro spolky podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Hlavním účelem programů je knihovnická a informační činnost či jejich podpora na nekomerční projekty z oblasti knihoven. V rámci dotací se ročně rozdělují přibližně 70 mil. Kč a příjemci jsou řádově stovky knihoven.

Pro ilustraci můžeme uvést čerpání finančních prostředků v letech 2017 až 2020

³ Aktuální výčet dotačních programů MK je k dispozici na Dotační okruhy. *Ministerstvo kultury ČR* [online]. Praha: Ministerstvo kultury ČR, 2019, 2019 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/dotacni-okruhy-1137.html>

Program Veřejné informační služby knihoven	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
VISK 1 – Koordinační centrum programu a implementace Koncepce rozvoje knihoven	5 060 000	4 559 000	4 432 000	2 112 000
VISK 2 - Mimoškolní vzdělávání pracovníků knihoven	660 000	676 000	3 883 000	693 000
VISK 3 - Informační centra veřejných knihoven	20 172 000	21 287 000	18 032 000	22 691 000
VISK 5 - Národní program retrospektivní konverze katalogů knihoven ČR RETROKON	3 665 000	3 416 000	1 190 000	1 084 000
VISK 6 - Národní program digitálního zpřístupnění vzácných dokumentů Memoriae Mundi Series Bohemica	8 554 000	8 248 807	2 758 000	2 415 000
VISK 7 - Národní program ochrany a digitalizace dokumentů ohrožených degradací kyselého papíru – Kramerius	3 728 000	4 044 000	2 288 000	2 411 000
VISK 8 – Elektronické informační zdroje a zpřístupnění informačních zdrojů prostřednictvím Jednotné informační brány a Centrálního portálu knihoven	13 452 000	13 122 000	3 185 000	3 231 000
VISK 9 – CASLIN – Souborný katalog ČR, Kooperativní tvorba a využívání souborů národních autorit	2 419 000	2 745 000	2 328 000	2 040 000
Projekty SPO MK (VISK)			13 700 000	13 922 000
Program Kulturní aktivity – Knihovna 21. století	2 600 000	3 325 000	2 600 000	2 512 000
Další projekty				
Projekt Cizojazyčná literatura	1 887 683	1 647 000	1 500 920	2 003 000
Projekt Česká knihovna	6 597 060	5 805 815	6 110 828	5 200 200
Celkem	68 794 743	68 875 622	62 007 748	60 314 200

Tabulka 2 – Dotační programy MK ČR a jejich finanční zajištění v Kč

Oblast knihoven

2022

Vyhlášení výběrových dotačních řízení VISK a Knihovna 21. století na rok 2022

Ministerstvo kultury – odbor umění, literatury a knihoven vyhlašuje pro rok 2022 výzvu k podávání žádostí ve výběrovém dotačním řízení na poskytnutí dotací provozovatelům knihoven evidovaných dle zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), ve znění platných předpisů, a pro zapsané spolky a zájmová sdružení právnických osob podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění platných předpisů, jejichž hlavním účelem je knihovnická a informační činnost či jejich podpora, na nekomerční projekty z oblasti knihoven.

Obrázek 1 - Vyhlášení dotačního řízení – web MK ČR

2.2 Koncepce rozvoje knihoven ČR a dotační politika

Dotační programy Ministerstva kultury pro oblast knihoven jsou vždy orientovány na priority Koncepce rozvoje knihoven ČR. Současná Koncepce sleduje pět hlavních priorit, pro jejichž realizaci lze využít jednotlivé dotační programy:

Prioritní oblasti Koncepce a jejich zpravodajové:

A. Knihovny jako komunitní, vzdělávací a kulturní centra

- Akce a programy - Ing. Libuše Nivnická, Knihovna J. Mahena
- Management, marketing, komunikace - RNDr. Tomáš Řehák, Městská knihovna v Praze
- Síť a spolupráce knihoven, legislativa, regionální funkce – PhDr. Vít Richter, Národní knihovna ČR

B. Informační služby knihoven v analogovém a v digitálním prostředí

- Informační a výpůjční služby knihoven, MVS, CPK Mgr. Ivo Kareš, Jihočeská vědecká knihovna
- Digitální fondy a data - Ing. Martin Lhoták

C. Trvalé uchování tradičních knihovních dokumentů

- Mgr. Tomáš Foltýn, Národní knihovna ČR

D. Výstavba knihoven, podpora infrastruktury ICT v knihovnách

- Prof. Tomáš Kubíček, Ph.D., Moravská zemská knihovna

E. Vzdělávání pracovníků knihoven

- Mgr. Roman Giebisch, Ph.D., Národní knihovna ČR

Knihovny ve virtuálním prostředí

- **Dotační program:** VISK 1, VISK 3, VISK 5, VISK 6, VISK 7, VISK 8B, VISK 9, program na podporu výzkumu NAKI

Knihovny jako otevřená vzdělávací, kulturní, komunitní a kreativní centra

- **Dotační program:** VISK 1, K21

Budování knihovních fondů a informačních zdrojů

- **Dotační program:** VISK 5, VISK 8A, VISK 9, K 21, Česká knihovna, Zahraniční literatura

Trvalé uchování tradičních knihovních dokumentů

- **Program:** VISK 6, VISK 7, program na podporu výzkumu NAKI

Výstavba knihoven, podpora infrastruktury ICT v knihovnách

- **Dotační program:** VISK 3 na podporu infrastruktury ICT, pro výstavbu a rekonstrukce knihoven Ministerstvo kultury nenabízí žádný dotační program

Systém hodnocení a marketing veřejných knihovnických a informačních služeb

- **Dotační program:** VISK 1, K 21, program na podporu výzkumu NAKI

Vzdělávání pracovníků knihoven

- **Dotační program:** VISK 2, K 21

Knihovny jako vědecko-výzkumné instituce

- **Dotační program:** Program na podporu výzkumu NAKI

Obrázek 2 - Priority Koncepce a dotační programy

V roce 2021 byl do okruhů programu VISK přidán podprogram VISK 4 – Národní program ochrany knihovních fondů. Všechny aktuální informace a pokyny pro jednotlivé podprogramy VISK naleznete na webu Ministerstva kultury ČR a Národní knihovny – Informace pro knihovny.⁴ Blíže kapitola 2.8 tohoto textu.

PROSTUDUJTE SI

Podrobněji o Koncepti rozvoje knihoven je pojednáno ve studijní opoře **Zpracování koncepcí, plánů a programů v oblasti knihovnictví**

⁴ Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/vyhlaseni-vyberovych-dotacnich-rizeni-visk-a-knihovna-21-stoleti-na-rok-2022-2605.html> a <https://visk.nkp.cz/>

a informačních služeb a systémů. Text je vystaven na webu MSVK v části Pro knihovny.

2.3 Komu jsou dotace určeny

Dotace jsou určeny:

- pro provozovatele knihoven evidovaných dle zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- pro spolky a zájmová sdružení právnických osob dle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění, jejichž hlavním účelem je knihovnická a informační činnost či jejich podpora.

Dotace není určena pro příspěvkové organizace MK ČR.⁵ Ty žádají o dotační prostředky formou nadpožadavků ke svému rozpočtu.⁶

Podmínkou pro získání dotací je evidence knihovny v databázi Ministerstva kultury.⁷ Podrobněji o evidenci knihoven je pojednáno ve studijní opoře Organizace revize knihovního fondu, kapitola 3 – Evidence knihoven v databázi MK ČR.

Obrázek 2 – Stránka MK ČR věnovaná evidenci knihoven

⁵ Příspěvkové organizace MK jsou např. Národní knihovna České republiky, Moravská zemská knihovna aj.

⁶ I požadavky organizací zřizovaných MK jsou hodnoceny komisí (poradenský orgán MK), kterou jmenuje Ministerstvo kultury.

⁷ Evidence knihoven. *Ministerstvo kultury České republiky* [online]. Praha: MK ČR [cit. 2019-11-18]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/evidence-knihoven-adresar-knihoven-evidovanych-ministerstvem-kultury-a-souvisejici-informace-341.html>

Projekty posuzují odborné komise. O konečné výši dotace rozhoduje ministr kultury.

Projekty jsou posuzovány podle kritérií stanovených v § 5 nařízení vlády č. 288/2002 Sb.⁸, kterým se stanoví pravidla poskytování dotací na podporu knihoven, ve znění pozdějších předpisů:⁹

- a) kvalita projektu, jeho společenská potřebnost a předpokládaný přínos,
- b) přiměřenost rozpočtovaných nákladů na jednotlivé činnosti,
- c) odborná úroveň a vybavenost knihovny,
- d) výsledky realizace projektů provozovatele knihovny, pokud na ně byla poskytnuta dotace v předchozích letech.

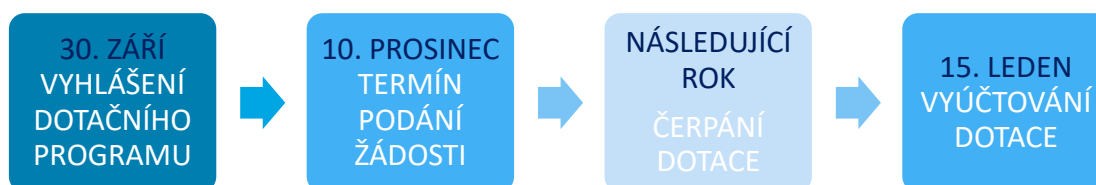

Obrázek 3 - Logo dotačního programu VISK

2.4 Termíny dotačního programu VISK

Vyhlášení dotačních programů je obvykle **30. září** aktuálního roku. Termín pro podání žádostí je stanoven na **10. prosince**.¹⁰ Dotace jsou vždy poskytovány na pro následující kalendářní rok.

Přesné termíny a podmínky jsou zveřejněny na webové stránce Ministerstva kultury¹¹, Knihovnického institutu Národní knihovny České republiky¹², v elektronických konferencích (např. Knihovny, Region, Vzdělávání aj.).

Obrázek 4 - Časový cyklus programu VISK

⁸ Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-288>

⁹ Dostupné z: https://www.mkcr.cz/doc/cms_library/platne-zneni-nv-288-2002_1-1136.doc.

¹⁰ Termíny se mohou ve výjimečných případech měnit. Pokud dojde k vyhlášení druhého kola výběrového řízení, jsou oznámeny individuální termíny.

¹¹ Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/dotacni-rizeni-25.html>

¹² Dostupné z: <https://ipk.nkp.cz/homepage-ipk>

2.5 Formální podoba žádosti

Pro jednotlivé dotační programy jsou na webových stránkách (MK ČR, KI NK) vystaveny **formuláře**, do kterých žadatelé vkládají formální náležitosti žádosti. Projekty je možné zasílat datovou schránkou, poštou nebo mohou být doručeny osobně na MK. Obsah a forma žádosti je podrobně stanovena v podmínkách jednotlivých programů.

2.6 Výsledky řízení

S výsledky výběrového dotačního řízení jsou žadatelé seznámeni:

- Zveřejněním na internetových stránkách MK
- Vydáním rozhodnutí MK o poskytnutí dotace ze státního rozpočtu ČR na rok xxx dle § 14 zákona č. 218/2000 Sb.
- **Vydáním rozhodnutí MK o zamítnutí žádosti**; toto rozhodnutí se zveřejňuje veřejnou vyhláškou způsobem umožňujícím dálkový přístup, tedy na internetových stránkách MK.

2.7 Vyhodnocení projektu a zúčtování se státním rozpočtem

Po ukončení projektu příjemce dotace vyhotoví vyúčtování skutečných nákladů a příjmů spojených s realizací projektu a provede vyhodnocení plnění jeho cílů projektu.

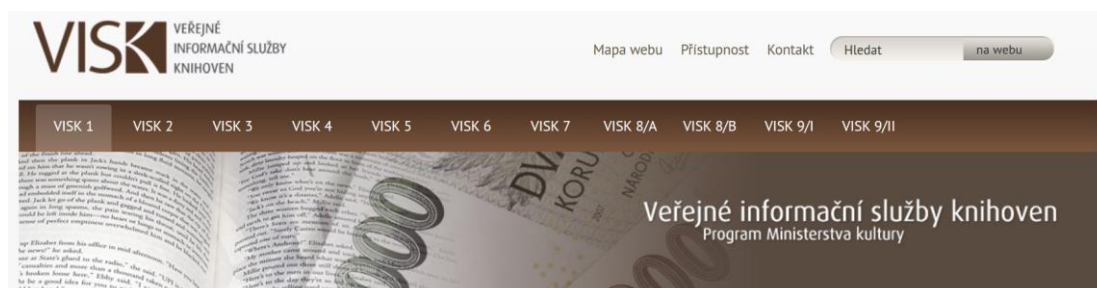
Vyúčtování dotace je příjemce dotace povinen zaslat MK **do 15. ledna** následujícího roku, na který byla dotace přidělena. Termín vyúčtování je nezbytné dodržet, jinak hrozí sankce a vrácení dotace. Podrobnosti vyúčtování a případné změny stanoví MK.

2.8 Dotační program Veřejné informační služby knihoven – VISK

Dotační program Ministerstva kultury ČR **Veřejné informační služby knihoven (VISK)** vyšel z iniciativy Svazu knihovníků a informačních pracovníků v roce 2000. Úlohu koordinačního centra programu VISK plní Národní knihovna ČR. V posledních letech je v rámci tohoto dotačního programu rozdělována na projekty částka cca 60 mil. Kč.

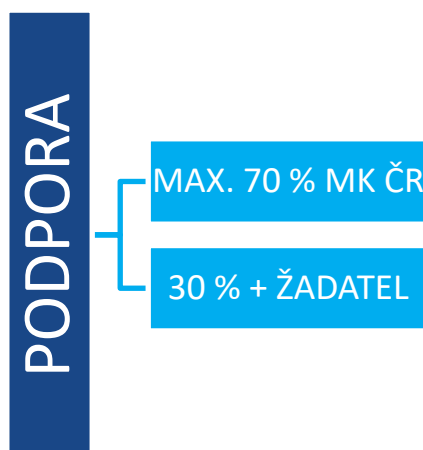
Pravidla poskytování dotací z tohoto programu obecně stanoví nařízení vlády ČR č. 288/2002 Sb. v aktuálním znění, kterým se stanoví pravidla poskytování dotací na podporu knihoven.¹³

VISK je členěn na vzájemně provázané dílčí podprogramy, které jsou zaměřeny na podporu různých aktivit knihoven.

Obrázek 5 - VISK a jeho kategorie

Podpora ze strany státu je stanovena maximálně na 70 % nákladů na projekt, 30 a více % nákladů hradí žadatel o dotaci.

Obrázek 6 - Náklady na projekty v programech VISK

2.8.1 VISK 1 – KOORDINAČNÍ CENTRUM PROGRAMU A IMPLEMENTACE KONCEPCE ROZVOJE KNIHOVEN V ČR

Základní cíle podprogramu VISK 1

V souladu s Konceptí rozvoje knihoven v ČR na léta 2021 až 2027 s výhledem do roku 2030 je podprogram VISK 1 – Koordinační centrum programu a implementace Koncepce rozvoje knihoven v ČR zaměřen především na tyto činnosti:

¹³ Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-288>

- koordinace aktivit v rámci jednotlivých podprogramů VISK, včetně aktualizace jejich obsahového zaměření a cílů,
- realizace projektů s celostátním dopadem, vedoucích k naplnění Koncepce rozvoje knihoven.

V rámci podprogramu VISK 1 je podporována činnost Koordinačního centra programu VISK v Národní knihovně ČR a další komplexní projekty celonárodního dosahu, typově nezařaditelné do ostatních podprogramů VISK.

2.8.2 VISK 2 – MIMOŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ KNIHOVNÍKŮ V OBLASTI ICT

ZÁKLADNÍ CÍLE PODPROGRAMU VISK 2

V souladu s Konceptí rozvoje knihoven v ČR na léta 2021 až 2027 s výhledem do roku 2030 je podprogram VISK 2 – Mimoškolní vzdělávání knihovníků zaměřen především na **dosažení a trvalý rozvoj informační gramotnosti knihovníků jako poskytovatelů veřejných informačních služeb a asistované pomoci uživatelům ve veřejných knihovnách při práci s informačními a komunikačními technologiemi (dále ICT), a dále na podporu systematického celoživotního vzdělávání knihovníků.**

Obsahově se podprogram VISK 2 člení na dvě části:

I. Mimoškolní vzdělávání knihovníků v oblasti ICT:

- základní kurzy dovedností na úrovni ECDL (European Certification of Digital Literacy),
- nástavbové a expertní kurzy v oblasti ICT,
- inovační přípravné kurzy k získání certifikátu ECDL,
- elektronické zdroje a služby; automatizované procesy v knihovnách, práce s volně dostupnými softwarovými nástroji,
- rozvoj digitálních kompetencí v knihovnách, práce s novými médii (např. práce s chytrými telefony, tablety apod.),
- tvorba výukových multimediálních materiálů (např. e-learning, webináře),
- tvorba, příprava a realizace knihovnických rekvalifikačních kurzů pro získání odborné způsobilosti podle Národní soustavy kvalifikací (NSK: <https://www.narodnikvalifikace.cz>), upravené zákonem č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů),
- prohlubování odborných způsobilostí (kompetencí) podle NSK (např. orientace v nakladatelské politice, zpracování jmenného katalogizačního záznamu dle platných standardů),
- kurzy pedagogického minima pro knihovníky, lektorské a prezentační dovednosti,

- vzdělávání knihovníků v oblasti ochrany fondu a konzervátorských úkonů.

II. Aktualizace software a hardware vzdělávacích center/počítačových učeben zřízených v programu VISK

- tato část je vyhlašována cca v pětiletých cyklech.

2.8.3 VISK 3 – INFORMAČNÍ CENTRA KNIHOVEN

ZÁKLADNÍ CÍLE PODPROGRAMU VISK 3

1. **PODPORA PROJEKTŮ CELOSTÁTNÍHO VÝZNAMU, ZLEPŠENÍ VZÁJEMNÉ KOOPERACE KNIHOVEN** v oblasti získávání, zpracování a sdílení informačních zdrojů, zejména:
 - vytváření celostátních a regionálních kooperačních systémů na bázi ICT;
 - podpora centrálních služeb pro systém knihoven ČR;
 - podpora zapojování do Centrálního portálu knihoven;
 - podpora nadstandardního technologického vybavení knihoven.
2. **PODPORA NÁKUPU AUTOMATIZOVANÉHO KNIHOVNÍHO SYSTÉMU**
 - k automatizaci činností v knihovnách menších měst a obcí primárně prostřednictvím regionálního kooperačního systému; projektům řešícím koordinovanou implementaci knihovního systému v rámci regionu bude udělena priorita;
 - ke zpřístupnění on-line katalogu knihovny a dalších zdrojů na internetu zejména prostřednictvím regionálního kooperačního systému;
 - vylepšení zálohování (nasazení NAS atp.).
3. **PODPORA ZAHÁJENÍ VÝPŮJČEK E-KNIH V ČESKÉM JAZYCE** (nákup licencí) pro základní knihovny zřízené příslušným orgánem obce (tj. obecní a městské veřejné knihovny).
4. **PODPORA VYBUDOVÁNÍ A OBNOVY TECHNOLOGICKÉHO VYBAVENÍ KNIHOVEN** jako center celoživotního vzdělávání v oblasti informační gramotnosti pro veřejnost, včetně vybavení pro realizaci videokonferencí a tvorbu záznamů vzdělávacích akcí pro veřejnost.
5. **PODPORA NÁKUPU SPECIÁLNÍHO VYBAVENÍ INTERAKTIVNÍCH UČEBEN A DÍLEN V KNIHOVNÁCH**, vybavení interaktivních učeben, tvůrčích dílen a laboratoří informačními technologiemi (hardware, elektronika, software). Žádost o podporu technického vybavení musí obsahovat ucelený koncept tvůrčí dílny včetně personálního zajištění. **POZOR: u projektů tohoto typu se vyžaduje finanční spoluúčast 50 %.**

6. PODPORA NÁKUPU NADSTANDARDNÍHO A INOVATIVNÍHO TECHNOLOGICKÉHO VYBAVENÍ KNIHOVEN

- podpora RFID TECHNOLOGIÍ zejména ucelených konceptů využití této technologie;
- podpora SAMOOBSLUŽNÝCH NÁVRATOVÝCH A VÝPŮJČNÍCH SYSTÉMŮ;
- podpora IMPLEMENTACE AUTENTIZAČNÍCH SLUŽEB;
- a ostatní.

7. PODPORA VŠEOBECNÉ DOSTUPNOSTI KNIHOVNICKÝCH SLUŽEB PRO OBČANY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM: nákup technických zařízení (s výjimkou běžného hardwaru) a softwaru umožňujících zpřístupnění knihovních fondů, elektronických informačních zdrojů a služeb v knihovnách nevidomým, slabozrakým a sluchově postiženým.

Obrázek 7 - VISK 3 a jeho části

2.8.4 VISK 4 – DIGITÁLNÍ KNIHOVNA A ARCHIV PRO INFORMAČNÍ SLUŽBY KNIHOVEN

Základní charakteristika a cíle podprogramu VISK 4

V souladu s Konceptí rozvoje knihoven v ČR na léta 2021 až 2027 s výhledem do roku 2030 je podprogram VISK 4 - Národní program ochrany knihovních fondů zaměřen na ochranu, dlouhodobé uchování a zpřístupnění vzácných dokumentů knihoven a dalších sbírek, tvořících součást národního kulturního dědictví (tato problematika se přesunuje z podprogramů VISK 6 a VISK 7).

Jeho základním cílem je, aby dokumenty byly uchovány v dobrém fyzickém stavu pro budoucí generace.

Jedná se zejména o:

- Ochrana knihovních dokumentů před nepříznivými vlivy prostředí s důrazem na konzervační a restaurátorské zákroky pro zlepšení jejich fyzického stavu,
- zhotovení ochranných obalů z lepenky archivních kvalit,
- odkyselování svazků postižených degradací kyselého papíru,
- monitoring a úprava klimatických parametrů, prevence škod při živelních pohromách.

2.8.5 VISK 5 – RETROKON

ZÁKLADNÍ CÍLE PODPROGRAMU VISK 5

V souladu s Konceptí rozvoje knihoven v ČR na léta 2021 až 2027 s výhledem do roku 2030 je základním cílem podprogramu VISK 5 zpřístupnění katalogů a tím i všech typů fondů významných českých knihoven prostřednictvím internetu.

Realizace podprogramu umožňuje široké otevření katalogů i fondů jednotlivých knihoven nejen pro místní, ale i pro vzdálené uživatele. Možnost online objednávání dokumentů i z fondů vzdálených knihoven a zkvalitnění meziknihovní výpůjční služby přispívá ke zrovnoprávnění uživatelů bez ohledu na jejich sídlo a k rovnému přístupu k informacím bez ohledu na místo fyzického uložení.

Cílem je rovněž vytvoření velkého množství kvalitních standardizovaných bibliografických záznamů (pokud to způsob zpracování záznamů umožní, tak včetně věcného popisu), které budou k dispozici ostatním knihovnám pro sdílení/přebírání, čímž dojde k významnému urychlení katalogizace.

Prioritou je také podpora retrospektivní katalogizace zvukových dokumentů s ohledem na neuspokojivou situaci v této oblasti, neboť katalogizace celých významných sbírek dosud často nebyla započata. Zvukové fondy jsou podobně jako tištěné dokumenty ohroženy fyzickým rozpadem. Zpracování relevantních a sdílených informací o zvukových dokumentech je nezbytným krokem k přípravě jejich záchranné digitalizace v budoucích letech.

2.8.6 VISK 6 – MEMORIAE MUNDI SERIES BOHEMICA

ZÁKLADNÍ CÍLE PODPROGRAMU VISK 6

V souladu s Konceptí rozvoje knihoven v ČR na léta 2021 až 2027 s výhledem do roku 2030 je základním cílem podprogramu VISK 6 **zajistit metodou digitalizace a bezpečného uchování vzniklých dat ochranu a široké zpřístupnění vzácných dokumentů knihoven a dalších sbírek, tvořících součást národního kulturního dědictví.**

V návaznosti na program UNESCO „Paměť světa“ vytváří podmínky pro co nejširší účast tuzemských institucí, které vlastní vzácné fondy (rukopisy, staré tisky, vzácné novodobé dokumenty, mapy, atp.) Základními kritérii výběru jsou míra ohrožení a požadavky na jejich širší využití. **Memoriae Mundi Series Bohemica zpřístupňuje vzácné dokumenty uložené na teritoriu České republiky bez ohledu na místo, kde vznikly/byly zhotoveny.**

V programu lze žádat podporu na digitalizaci rukopisů a vzácných tisků a na přípravu metadat pro významné dlouhodobé mezinárodní projekty digitalizace.

2.8.7 VISK 7 – KRAMERIUS

ZÁKLADNÍ CÍLE PODPROGRAMU VISK 7

V souladu s Konceptí rozvoje knihoven v ČR na léta 2021 až 2027 s výhledem do roku 2030 je základním cílem národního programu Kramerius ochrana a zpřístupnění bohemikálních dokumentů tištěných na kyselém papíru, jejichž existence je ohrožena rozpadem (křehnutím) papírového nosiče.

Špatný fyzický stav především starších novin a časopisů v současné době výrazně omezuje využívání této součásti národního kulturního bohatství, u převážné části titulů znemožňuje meziknihovní výpůjční službu, znesnadňuje zhotovování kopií pro uživatele, zkracuje jejich životnost a zhoršuje možnosti uchování takto poškozených dokumentů pro budoucnost.

Mezi další cíle programu patří i podpora ochranného reformátování dalších knihovních dokumentů, které jsou významné pro zachování našeho kulturního dědictví. Jde zejména o záchranu zvukových dokumentů, jejichž dostupnost je

omezena nejen degradací fyzických nosičů, na kterých jsou zaznamenány, ale i zastaráváním a nefunkčností přehrávacích zařízení.

2.8.8 VISK 8 – INFORMAČNÍ ZDROJE

Linie A – Multilicenční zpřístupnění databází Mediální (Anopress), ASPI a Pressreader (LibraryPressDisplay)

V souladu s Konceptí rozvoje knihoven v ČR na léta 2021 až 2027 je základním cílem podprogramu VISK 8 Linie A zajištění dostupnosti informačních zdrojů formou multilicencí. Jedná se o systematickou podporu šíření a poskytování informací občanům prostřednictvím knihoven s využitím informačních technologií, především prostřednictvím internetu.

Podprogram je zaměřen na zpřístupnění elektronických informačních zdrojů z domácí i zahraniční provenience. Tyto zdroje musí čtenářům a uživatelům knihoven poskytovat nejnovější informace z ekonomiky, politiky, kultury; musí podporovat vzdělávání a sebevzdělávání všech skupin obyvatel a jejich zájmovou a rekreační činnost. Podporovány budou zejména projekty založené na konsorcionálním přístupu.

Výběr informačních zdrojů zajišťuje Národní knihovna ČR.

Linie B – Zpřístupnění informačních zdrojů prostřednictvím Centrálního portálu knihoven

ZÁKLADNÍ CÍLE PODPROGRAMU VISK 8/B:

V souladu s Konceptí rozvoje knihoven v ČR na léta 2021 až 2027 s výhledem do roku 2030 je základním cílem podprogramu VISK 8 (Linie B: Zpřístupnění informačních zdrojů prostřednictvím Centrálního portálu knihoven) zajistit jednoduché a komplexní zpřístupnění a propagaci informačních zdrojů prostřednictvím Centrálního portálu českých knihoven (dále „CPK“).

Hlavní priority pro rok 2022

- zajištění rozvoje Centrálního portálu českých knihoven Knihovny.cz jako národního portálu, včetně provozu a rozvoje jeho nezávislého modulu pro sdílení fondů a meziknihovní výpůjční služby ZÍSKEJ v souladu s Konceptí rozvoje knihoven v ČR na léta 2021 až 2027 s výhledem do roku 2030, včetně školení, přípravy a testování potřebných standardů a komunikačních rozhraní, přípravy knihoven, knihovnických systémů a dalších informačních zdrojů na zapojení se do CPK,
- vývoj nebo implementace funkcionality umožňující zapojení knihovnických systémů do CPK nebo podporující centrální funkce CPK (zejména NCIP, Shibboleth, online platby). Dále implementace AKS API Získej do

knihovních systémů, která umožní využívání služeb Získej přímo v prostředí knihovních systémů. Funkcionalita vyvinutá z prostředků projektu musí být bezplatně dostupná i dalším knihovnám, používajícím tentýž knihovní systém. *(Takovým knihovnám lze účtovat pouze instalační poplatek. Daná funkcionalita by měla být zachována i ve vyšších verzích systému jako součást upgradu a dostupná bezplatně všem stávajícím i novým zákazníkům.)*

2.8.9 VISK 9 – CASLIN A NÁRODNÍ AUTORITY ČR

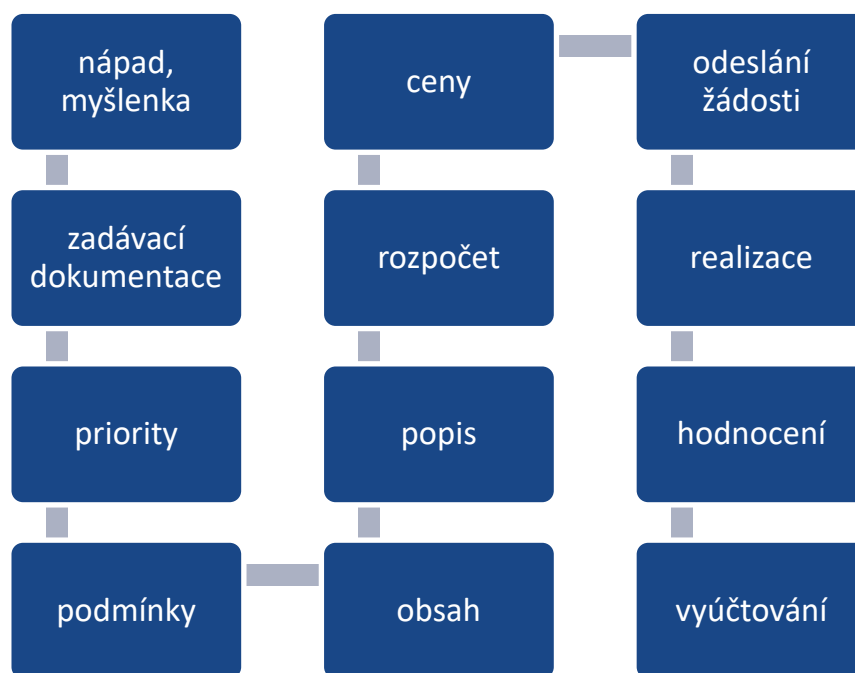
ZÁKLADNÍ CÍLE PODPROGRAMU VISK 9

V souladu s Konceptí rozvoje knihoven v ČR na léta 2021 až 2027 s výhledem do roku 2030 je základním cílem podprogramu VISK 9 zejména:

- zajištění pohotového a efektivního vyhledávání informací o dostupnosti knihovních fondů v knihovnách a informačních institucích na území ČR,
- zefektivnění, zrychlení a zkvalitnění meziknihovních výpůjčních služeb a služeb dodávání dokumentů v knihovnách ČR,
- racionalizace zpracování knihovních fondů v knihovnách ČR poskytováním služeb sdílené katalogizace,
- redukce objemu katalogizačních prací v knihovnách ČR,
- kooperativní vytváření početně bohatého a kvalitativně spolehlivého souboru národních autorit jako nástroje pro on-line sdílenou katalogizaci v knihovnách ČR,
- kooperativní tvorba české článkové bibliografie (ANL) do doby, než bude možné plné využití výstupů digitalizačních projektů, vytvoření rozsáhlého souboru bibliografických záznamů článků z českých periodik a sborníků do projektu ANL,
- využití Souborného katalogu ČR jako hlavního integračního nástroje v rámci Národní digitální knihovny,
- sdílení dat knihoven v systémech otevřených dat a jejich systematické propojování v digitálním prostředí.

2.9 Příprava a realizace projektu do dotačního programu VISK 3

Každý dotační program má svá pravidla pro zpracování projektu, tj. žádosti o dotaci. V některých dotačních programech či grantech může být příprava projektu relativně jednoduchá, ale v některých případech se může jednat o velmi složitý a komplikovaný proces, který vyžaduje specialistu nebo zkušeného odborníka. Mezi nejsložitější žádosti patří projekty směřované na dotační programy financované z EU nebo projekty z oblasti výzkumu a vývoje.

Obrázek 8 - Cyklus projektu (od myšlenky k vyúčtování)

Nejvíce žádostí o dotace směřuje na dotační program VISK, ročně se jedná o 300 až 400 projektů.

2.9.1 POSTUP PŘI ZPRACOVÁNÍ PROJEKTU A ŽÁDOSTI DO VISK 3

Základní pokyny pro zpracování projektů jsou obsaženy v zadávací dokumentaci, která je součástí vyhlášení každého dílčího podprogramu. Nejvíce projektů směřuje na podprogram VISK 3, proto uvádíme několik obecných zásad, které mohou usnadnit přípravu projektů VISK 3 a mohou být do jisté míry využity pro jiné projekty. Pokyny se každý rok mírně obměňují nebo zpřesňují, proto je důležité se při zpracování projektu řídit aktuální dokumentací. Přípravu projektu můžeme shrnout do deseti základních kroků:

- 1. Seznámit se se zadávací dokumentací** – jedná se o triviální požadavek, ale každý rok se ukazuje, že řada zpracovatelů projektů si nepřečetla zadávací podmínky a dopouští se zbytečných chyb, které mohou vést k vyřazení projektu. Zadávací podmínky se každý rok mírně obměňují, proto nestačí vědět, jak fungovaly například před pěti lety. Velmi užitečné je projít si zápisy z jednání hodnotitelských komisí, ve kterých se dozvíte, jak komise reagovala na některé rozpory a složitější případy, jak nastavila průměrné ceny některých zařízení apod.
- 2. Vždy je nezbytné si prohlédnout část „Hlavní priority pro rok ...“** a zjistit, jestli váš projektový záměr reaguje na některou ze zvolených priorit, tj. zda vůbec může být podpořen.
- 3. Pročtěte si „Podmínky pro získání dotace“**, kde je seznam standardů, které musí připravovaný projekt respektovat. Většinou stačí, když je

uvedeno konstatování, že navržené řešení standardy dodržuje, ale jsou zde i podmínky, aby knihovna měla svou webovou stránku, nebo pokud se jedná o specializovanou knihovnu nebo městskou knihovnu působící ve městě nad 10 000 obyvatel, je nutné doložit přispívání do Souborného katalogu ČR apod.

4. **Obsah žádosti (projektu)** – vždy si pečlivě projděte všechny body, které musí projekt obsahovat. Projekt se odevzdává v tištěné i elektronické verzi. Kromě základního formuláře musíte připojit celou řadu příloh, přičemž některé z nich jsou povinné a některé volné. V žádosti je nezbytné také vyplnit celou řadu statistických údajů – nepodceňujte tuto část, hodnotitelská komise se zajímá, kolik má knihovna čtenářů, jakou má provozní dobu, jakou částku vydává na nákup knihovního fondu apod. Elektronický formulář projektové žádosti musí být vyplněn a odeslán ve formátu Excel (XLS, XLSX), popis projektu a ostatní přílohy jsou zasílány ve formátu DOC, DOCX nebo PDF. Nejvhodnější je přílohy sloučit do jednoho souboru.
5. **Popis projektu** – by měl jasně a srozumitelně vysvětlit, v jaké jste situaci, jaké jsou vaše záměry, jak je chcete realizovat a čeho chcete dosáhnout. Přílohou zadávací dokumentace je osnova projektu včetně stručného návodu, jak ji naplnit. Popis projektu nemusí být příliš dlouhý, ale měl by být srozumitelný, aby členové hodnotitelské komise pochopili vaše záměry. Dotační program VISK klade důraz na inovativnost, na zlepšení služeb uživatelům, zapojení do spolupráce a tyto aspekty by měly být v projektu zdůrazněny, aby se nejednalo pouze o žádost na nákup určitých zařízení. Pokud požadujete něco specifického, něco atypického, vždy vysvětlíte, proč je to důležité pro realizaci projektu, např. proč je potřeba licence pro určitou velikost fondu, proč je nezbytný větší server, proč místo promítacího plátna je užitečnější televizní obrazovka apod. Popis projektu také obsahuje podrobný výčet nakupovaných zařízení a služeb. Zde je vhodné uvést i zdůvodnění kalkulovaných cen.
6. **Rozpočet projektu** – v této části se vyskytuje největší množství chyb, které také nejčastěji způsobí negativní hodnocení projektu nebo jeho vyřazení. Vždy si v zadávacích podmínkách velmi pečlivě projděte, které výdaje nelze hradit z požadované dotace, a které také nemůžete zařadit do finanční spoluúčasti. V zadávacích podmínkách je přímo uvedeno:
 - **Z dotace není možné hradit** mzdy a platy zaměstnanců, pohoštění, občerstvení a dary, náklady spojené se zahraničními cestami zaměstnanců, náklady na vyškolení personálu nesouvisející s projektem, náklady na vypracování projektu, náklady na pořízení nábytku, odpisy, účetní a právní služby, veškeré provozní náklady žadatele (nájem kanceláří, telefony, faxy, poštovné, poplatky za provoz knihovního systému jako služba, poplatky za internet, elektromagnetické čipy, čipy RFID¹⁴ a náklady na jejich vlepování,

¹⁴ Výdaje na nákup čipů lze zahrnout do spoluúčasti.

atd.). Dotace nebude poskytována na realizaci komerčních projektů. Pokud bude realizací dotovaného projektu dosaženo faktického zisku, je tento příjmem státního rozpočtu, a to až do výše poskytnuté dotace.

- **Ze spoluúčasti nelze hradit:** poplatky za připojení k internetu, náklady na pořízení nábytku, dále veškeré provozní náklady žadatele (nájem kanceláří, telefony, poštovné, poplatky za provoz knihovního systému jako služba atd.) a ostatní položky, které s projektem přímo nesouvisí.
- Cenu určitého zařízení můžete rozdělit mezi dotaci a spoluúčast (např. cenu počítače ve výši 15 000 lze rozdělit na 10 000,- Kč z dotace a 5 000,- ze spoluúčasti), ale mnohem přehlednější je, když určitá zařízení nebo služby budete jako celek hradit z dotace a jiné ze spoluúčasti. Je to potom snadnější pro vyúčtování.
- Pokud je v podmínkách stanoveno, že cena počítače z dotace má činit maximálně 15 000,- Kč, ale ve skutečnosti si koupíte dražší počítač (např. 18 000,-), můžete postupovat tak, že navýšenou částku 3 000,- Kč zaúčtujete do spoluúčasti.
- Stanovení cen – pokud jde o stanovení cen a služeb, vždy se snažte, abyste uváděli průměrné ceny zařízení či služeb, která jsou na trhu. V některých případech je v zadávacích podmínkách stanovena limitní cena za zařízení, například za počítač apod. Myslete na to, že v hodnotitelské komisi jsou zastoupeni odborníci, kteří dobře vědí, kolik stojí běžný počítač, dataprojektor apod. Pokud v rámci hodnocení musí každý hodnotit 300 projektů, velmi snadno se pozná, které ceny jsou nadhodnoceny. Pokud z různých důvodů požadujete atypická nebo finančně nákladná zařízení, vždy jejich volbu zdůvodněte a vysvětlíte. V některých případech, například při nákupu licencí automatizovaného knihovního systému jsou povinnou součástí žádosti cenové nabídky dodavatelů.

7. **Pokud v projektech VISK plánujete nákup softwarových produktů firmy Microsoft**, využijte možnost jejich nákupu za výhodné akademické ceny v rámci multilicenční *Prováděcí smlouvy Select Plus*, nebo daru od *TechSoup Česká republika*¹⁵. Před podáním žádosti se informujte o konkrétních podmínkách a v rozpočtu projektu vždy uvádějte již snížené ceny. Když máte rozpočet hotov, vždy si na závěr přepočítejte, zda požadavek na dotaci nepřesahuje 70 % celkových nákladů projektu.
8. **Hodnocení projektů** – v podmínkách také najdete popis hodnocení projektů, respektive kritéria pro jejich hodnocení. Každý člen hodnotitelské komise přidělí projektu bodové hodnocení za jednotlivá kritéria. Následně se provede součet všech přidělených bodů od všech hodnotitelů a projekty se seřadí sestupně podle počtu získaných bodů. Každý projekt je potom na jednání komise individuálně hodnocen. Projekty, které získají vyšší bodové hodnocení, mají výrazně vyšší šanci získat podporu než projekty s nízkým

¹⁵ Viz podrobněji kapitoly 4.5.6 a 4.5.7 této studijní opory.

bodovým hodnocením. Při zpracování projektu je dobré se na kritéria podívat a odpovědět si sami na to, do jaké míry váš projekt odpovídá hodnotícím kritériím a kolik může získat pozitivních bodů.

Například:

- Jsou cíle projektu v souladu s Konceptí rozvoje knihoven?
- Odpovídá projekt zadání?
- Jaký je dopad realizace projektu, co se zlepší?
- Jsou náklady přiměřené? Není projekt příliš nákladný oproti očekávaným přínosům?
- Má projekt lokální, regionální nebo celostátní význam?
- Přináší projekt něco nového?

Pokud jste schopni na otázky odpovědět, můžete v jejich smyslu ještě doplnit popis projektu.

PŘIPOMÍNÁME

Každoročně se mohou zadávací podmínky mírně změnit – proto je nutné si všechny informace řádně přečíst, použít aktuální formulář, případně konzultovat svůj záměr např. s pověřenou nebo krajskou knihovnou. Tím se můžete vyhnout zbytečným chybám a zvýšit si tak možnost na úspěšnost projektu.

Při přípravě projektu komunikujte s možnými dodavateli, sbírejte zkušenosti z jiných knihoven, poraďte se s metodiky v pověřených a krajských knihovnách. Obecně platí, že nejvyšší podporu získávají projekty orientované na spolupráci, na zapojení do regionálního systému nebo do Centrálního portálu knihoven.

Již delší dobu je podporováno vybavování IT knihoven jako vzdělávacích a kulturních center, včetně podpory vybavování tvůrčích dílen typu makerspace, fablab apod. na podporu digitální a mediální gramotnosti. V tomto případě ale musí projekt obsahovat nejen nákup určitých zařízení, ale i personální a programové zajištění návazných aktivit.

DŮLEŽITÉ

Přípravu projektu nenechávejte na poslední chvíli. Dost často se stává, že v rozhodujícím okamžiku nefunguje síť, lidé, kteří, mají dodat důležité podklady, jsou nedostupní, zrušilo se jednání zastupitelstva, starosta odjel na dovolenou, nebo se změnila provozní doba pošty.

2.9.2 REALIZACE PROJEKTU

K realizaci lze připomenout, že práce na projektu můžete **zahájit ještě dříve, než bude projekt přijat**, protože výdaje z běžného roku, kdy se má projekt realizovat, můžete následně v projektu uplatnit. Je ale pravda, že dotaci na projekt nakonec nemusíte získat a potom je úhrada nákladů závislá pouze na vašem rozpočtu.

2.9.3 ZMĚNA PROJEKTU

Občas se také stane, že v průběhu roku se některé okolnosti změní a je potřeba projekt realizovat jinak, než bylo uvedeno v projektu. V tom případě je nezbytné požádat Ministerstvo kultury o **změnu projektu**.

Pokud jde o drobné změny, není s jejich odsouhlasením problém, ale budete-li chtít změnit celkové parametry projektu, nemusí být změna akceptována, např. když chcete realizovat přechod na jiný automatizovaný knihovní systém a během realizace si rozmyslíte, že chcete systém zcela odlišný. To naznačuje, že jste se přípravě projektu dostatečně nevěnovali. Může se také stát, že projekt nejste schopni v plném rozsahu nebo vůbec realizovat, v tom případě je nezbytné finanční prostředky vrátit na stanovený účet Ministerstva kultury.

POZOR

O všechny změny je potřeba požádat a informovat co nejdříve, abyste se nedostali do konfliktu s kontrolou, kterou může dělat jak Ministerstvo kultury, tak potom i Finanční úřad.

2.9.4 TERMÍN PRO VYÚČTOVÁNÍ PROJEKTU

Termín pro vyúčtování a hodnocení projektů je stanoven na 10. ledna následujícího roku po přidělení dotace. Na tento termín nezapomeňte, protože při jeho nedodržení může Finanční úřad uložit odvod za porušení rozpočtové kázně ve výši 5 % z celkové části dotace a dotyčnému příjemci nesmí být poskytnuta dotace v následujícím roce! Pro vyúčtování projektu jsou na stránkách VISK zhruba od poloviny roku ke stažení návod a podklady pro vyúčtování a hodnocení projektu.

Aktuální informace najdete na <https://visk.nkp.cz/>.

2.10 Dotační program Knihovna 21. století (K 21)

V souladu s Koncepcí rozvoje knihoven v České republice na léta 2021–2027 je dotační řízení Knihovna 21. století zaměřeno především na **podporu inovativní knihovnické, informační a kulturně vzdělávací činnosti knihoven a na podporu dostupnosti informací pro občany se zdravotním postižením.**

Program Ministerstva kultury s názvem Knihovna 21. století – K 21 je vyhlašována v tematických okruzích:

1. Podpora práce s národnostními menšinami a integrace cizinců:

- realizace výstav, besed, soutěží, open air akcí,
- nákup knihovního fondu pro národnostní menšiny.

2. Podpora všeobecné dostupnosti knihovnických služeb pro občany se zdravotním postižením

- *nákup knihovních fondů pro nevidomé a slabozraké - dotace je určena pouze na nákup zvukových knih a licencí k jejich užívání.* Zvukové knihy jsou určené výhradně a prokazatelně pouze k půjčování zrakově postiženým a zdravotně postiženým, jimž rozsah postižení znemožňuje číst tištěné dokumenty. Fond by měl být pro tyto účely označen,
- *nákup technických zařízení a pomůcek (s výjimkou běžného hardware) umožňujících zpřístupnění knihovních fondů a elektronických informačních zdrojů a služeb v knihovnách nevidomým a slabozrakým a služeb sluchově postiženým,*
- *nákup „lékoték“ pro děti se specifickými vzdělávacími potřebami vyvolanými zdravotním handicapem,*
- *podpora kulturních aktivit pro občany se zdravotním postižením.*

3. Kulturní, výchovná a vzdělávací činnost

- *projekty zaměřené na vznik a rozvoj čtenářské gramotnosti a podporu čtenářství u dětí a dospělých.* Projekty zaměřené na podporu celoživotního učení pro všechny věkové kategorie s využitím přednášek, seminářů, besed, soutěží, výstav,
- *projekty zaměřené na podporu komunitních aktivit knihoven, na osoby ohrožené sociálním vyloučením, na seniory,*
- *projekty zaměřené na podporu významných knihovnických, literárních a kulturních výročí,*

- *projekty zaměřené na podporu regionální historie a kultury.*

NEZAPOMEŇTE

☞ Podporovány budou pouze **inovativní projekty**, které využívají práci s literaturou a fondy knihovny a v maximální míře zapojují místní lektory a dobrovolníky. Žádost o dotaci na vydání publikace (periodické/ neperiodické) musí mít přímý vztah ke knihovně a jejím činnostem.

POZOR

☞ **Nebudou podporovány** opakující se projekty bez aktualizace obsahu, pásma obsahující pouze cestopisné besedy, divadelní představení, nákup profesionálních účinkujících, projekty zaměřené pouze na živou kulturu bez návaznosti na literaturu a hlavní činnosti knihovny nebo soutěže pro děti a dospělé, kdy je žádáno na odměny pro poroty a vystupující.

4. Vzdělávání knihovníků (mimo oblasti podporované v programu VISK)

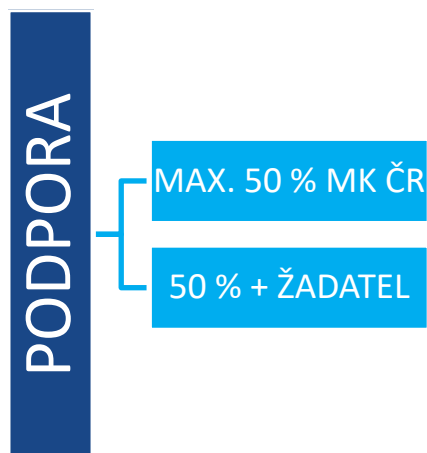
- *podpora vydávání odborných textů včetně periodik zaměřených na celoživotní učení knihovníků a rozvoj odborných činností knihoven všech typů,*
- *podpora dalšího vzdělávání knihovníků a dobrovolníků pracujících v knihovnách v oblasti literatury, práce se čtenářem a dalších oblastech přímo souvisejících s činností knihoven všech typů (výuku musí zajišťovat kvalifikovaní lektori),*
- *výměna a sdílení informací a zkušeností v rámci sítě celosvětových knihovnických spolků a sdružení.*

Obrázek 9 - Okruhy programu K21

Výše podpory

Dotační program K21 podporuje projekty do výše **maximálně 50 %**, zbývající náklady jsou financovány z rozpočtu žadatele. Horní hranice podpory není stanovena.

Obrázek 10 - Náklady na projekt K21

Roční objem finančních prostředků programu: cca 3,5 mil. Kč

UPOZORŇUJEME

Každoročně je odevzdáno mnoho projektů, které obsahují zbytečné chyby v žádosti. Podívejte se na prezentaci, která vám pomůže se těmito chybám a omylům vyhnout.¹⁶

2.11 Dotační program Česká knihovna

Projekt podporující nákup nekomerčních titulů uměleckých děl české literatury, české ilustrované beletrie pro děti a mládež, vědy o literatuře pro veřejné a vybrané vysokoškolské knihovny podle jejich výběru.

Projekt Česká knihovna je určen vydavatelům české literatury a veřejným profesionálním knihovnám, evidovaným dle zákona 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb, včetně knihoven filozofických a pedagogických fakult vysokých škol, které mohou požádat o dotaci z prostředků Ministerstva kultury České republiky. V roce 2021 byl realizován již 23. ročník projektu.

Cílem projektu je podpora široké sítě subjektů poskytujících veřejnou kulturní službu, **veřejným profesionálním knihovnám evidovaným dle zákona 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb, včetně knihoven filozofických a pedagogických fakult vysokých škol a zároveň i vydavatelům české literatury.**

Tento veřejně prospěšný projekt podporuje odbyt nekomerčních a komerčně problematických titulů uměleckých děl české literatury, české ilustrované beletrie pro děti a mládež, vědy o literatuře a jejich distribuci do uvedených knihoven dle jejich vlastního výběru.

Roční objem finančních prostředků programu: cca 5 až 6 mil. Kč.

Realizaci projektu Česká knihovna zajišťuje Moravská zemská knihovna (MZK). Literární rada MZK provede výběr aktuálních titulů české literatury, které je možné si objednat do fondů knihoven. MZK přibližně v květnu běžného roku vyhlásí výzvu knihovnám pro přihlašování do projektu. Každá knihovna si může objednat knihy v rámci předem stanoveného limitu, například v roce 2018 činil limit částku 7 500,- Kč na jednu knihovnu. MZK v průběhu roku dodá

¹⁶ RICHTER, Vít. Nejčastější chyby v žádostech o dotaci: zaměřeno na dotační řízení Knihovna 21. století a VISK 3. *Národní knihovna České republiky* [online]. Praha: Národní knihovna ČR, 2021 [cit. 2021-11-19]. Dostupné z: <https://ipk.nkp.cz/docs/nejcastejsi-chyby-v-zadostech-o-dotaci-zamereno-na-dotacni-rizeni-knihovna-21.-stoleti-a-visk-3>

knihovně objednané knihy. Do projektu se mohou přihlásit profesionální veřejné knihovny a knihovny vysokých škol, které jsou veřejně přístupné.¹⁷

2.12 Projekt cizojazyčné literatury

Dalším projektem na podporu přístupu ke vzdělání je projekt **Cizojazyčné literatury**, který realizuje s finanční podporou ministerstva kultury MZK.

Je zaměřen na podporu doplňování cizojazyčné literatury pro potřebu rozvoje jazykových dovedností obyvatel ve vybraném okruhu 54 krajských a regionálních knihoven, které působí jako centra cizojazyčné literatury pro veřejné knihovny ČR.

V nabídkovém seznamu titulů pro knihovny, na kterém spolupracují odborníci na cizojazyčnou literaturu spolu s akvizitéry vybraných knihoven, je zastoupena cizojazyčná beletrie, zjednodušená četba, literatura pro děti a mládež, knihy pro začátečníky v jazyce, populárně naučná literatura aj. Nabídka knižních titulů představuje převážně aktuální podobu kvalitní současné zahraniční literatury.

Knihovny si mohou vybírat tituly v jazyce anglickém, německém, ruském, španělském, francouzském, slovenském a italském. V roce 2018 54 knihoven obdrželo 4 594 publikací v anglickém, německém, francouzském, španělském, italském, slovenském, ruském a ukrajinském jazyce, vynaložen byl 1 647 000 Kč. Knihy je možné si objednat prostřednictvím meziknihovních výpůjčních služeb.

CIZOJAZYČNÁ LITERATURA
• ANGLIČTINA • NĚMČINA • ŠPANĚLŠTINA • RUŠTINA • SLOVENŠTINA • UKRAJINŠTINA • FRANCOUZŠTINA • ITALŠTINA

Obrázek 11 - Podporované jazyky v projektu cizojazyčná literatura

¹⁷ Profesionální knihovna je knihovna s pracovním úvazkem knihovníka vyšším než 15 hodin týdně – viz Metodický pokyn MK k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území ČR. Knihovna musí být zaregistrována v evidenci knihoven na Ministerstvu kultury dle zákona č. 257/2001 Sb. (knihovní zákon). Projekt není určen pro pracoviště, která jsou pouze organizační složkou knihovny, jako jsou pobočky, oddělení apod.

2.13 Program na podporu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity 2023 až 2030 (NAKI III)

Program na podporu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity vstoupí v letech 2023 až 2030 do své třetí fáze. Program byl schválen usnesením vlády č. 985 ze dne 5. října 2020.¹⁸

Program je zaměřen na aplikovaný výzkum a vývoj ve smyslu teoretické a experimentální práce cílené na získání nových poznatků a dovedností, využitelných pro vývoj nových nebo značně zdokonalených výrobků, postupů nebo služeb. Aplikovaný výzkum a vývoj národní a kulturní identity poskytuje praktické využití poznatků a dovedností při utváření kulturní orientace člověka, záchraně a využití kulturního dědictví, přijímání, vytváření a uchovávání kulturních hodnot a formování kulturních způsobů soužití.

Hlavním cílem Programu je přispět k tomu, aby veřejné prostředky investované do aplikovaného výzkumu a vývoje v oblasti národní a kulturní identity přinášely konkrétní ekonomický či jiný společenský přínos z jejich realizace. Program má dva globální cíle: Národní identita a Kulturní dědictví.

Příjemcem podpory z Programu i dalším účastníkem projektu mohou být **výlučně výzkumné organizace**, tj. ve sféře knihoven **Národní knihovna ČR, Knihovna Národního muzea, Moravská zemská knihovna a Knihovna AV ČR**.

PŘÍKLADY ÚSPĚŠNÝCH PROJEKTŮ Z OBLASTI KNIHOVEN:

INDIHU – vývoj nástrojů a infrastruktury pro digital humanities. Příjemce: Knihovna AV ČR, v. v. i., Řešitel: Ing. Martin Lhoták.

Knihověda.cz: Portál k dějinám české knižní kultury do roku 1800. Příjemce: Knihovna AV ČR, v. v. i., Řešitel: PhDr. Lenka Veselá, Ph.D.

ARCLib – komplexní řešení pro dlouhodobou archivaci digitálních (knihovných) sbírek. Příjemce: Knihovna AV ČR, v. v. i., Řešitel: Ing. Martin Lhoták.

¹⁸ Podrobně o programu: Program na podporu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity na léta 2023 až 2030 (NAKI III). *Ministerstvo kultury ČR* [online]. Praha: Ministerstvo kultury ČR, 2019 [cit. 2021-12-29]. Dostupné z <https://www.mkcr.cz/program-naki-iii-program-na-podporu-aplikovaneho-vyzkumu-v-oblasti-narodni-a-kulturni-identity-na-leta-2023-az-2030-2500.html>

2.14 Další podpora činnosti knihoven z rozpočtu Ministerstva kultury

2.14.1 LICENČNÍ POPLATKY ZA PŮJČOVÁNÍ KNIH A ČASOPISŮ

Pokud jde o podporu činnosti knihoven ze státního rozpočtu, můžeme vedle dotačních programů uvést **úhradu licenčních poplatků za půjčování knih a časopisů**, která je stanovena autorským zákonem č. 121/2000 Sb. ve výši 0,50 Kč za jednu absenční výpůjčku.

Licenční poplatky hradí za všechny knihovny na základě statistických údajů **Národní knihovna**. Licenční poplatek za půjčování v posledním desetiletí klesá, což odpovídá postupnému poklesu výpůjček.

PRO ZAJÍMAVOST

Částka na úhradu této licence činí přibližně 20 mil. Kč včetně DPH.

2.14.2 LICENČNÍ POPLATKY ZA PŮJČOVÁNÍ ZVUKOVÝCH NOSIČŮ

Dalším licenčním poplatkem hrazeným ze státního rozpočtu (také prostřednictvím Národní knihovny) je částka ve výši 6,05 mil. Kč včetně DPH za rok. Díky tomu mohou všechny knihovny evidované podle knihovního zákona půjčovat zvukové nosiče, tj. zpravidla CD či DVD se záznamem hudby nebo mluveného slova.

2.14.3 LICENČNÍ POPLATKY ZA VEŘEJNÁ ČTENÍ V KNIHOVNÁCH

Posledním licenčním poplatkem je úhrada licence za veřejná čtení v knihovnách, která ročně činí přibližně 90 000 Kč včetně DPH.

¹⁹ Seznam všech řešených projektů: Soupis řešených projektů NAKI II. *Národní knihovna ČR* [online]. Praha: Národní knihovna ČR, 2019 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <https://www.nkp.cz/o-knihovne/projekty-a-programy/vyzkum-a-vyvoj-naki>

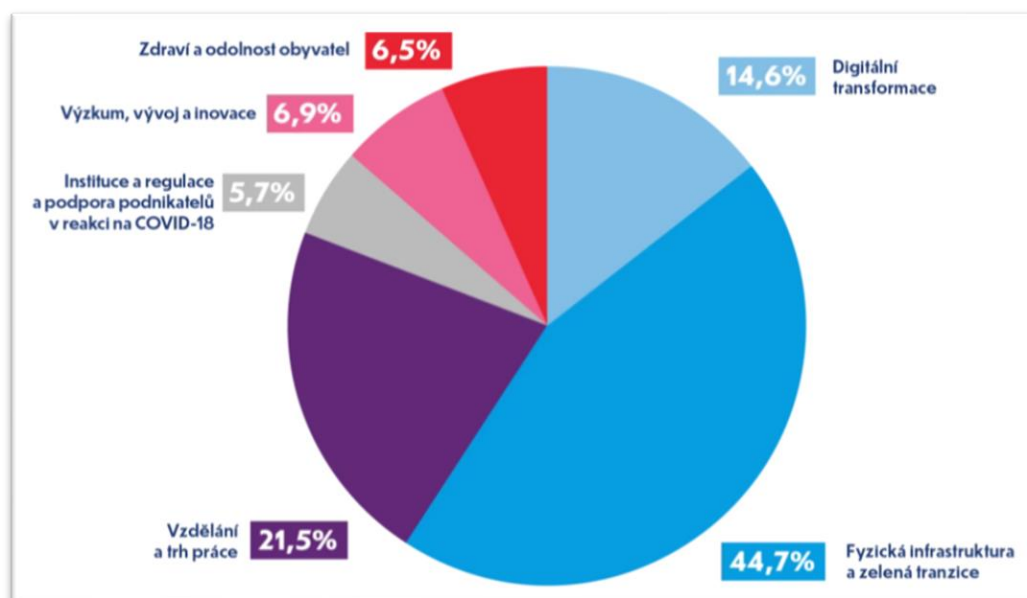
2.14.4 LICENČNÍ POPLATKY ZA ZPŘÍSTUPNĚNÍ DIGITALIZOVANÝCH NOSIČŮ

Od roku 2019 platí licence, která umožňuje zpřístupnění digitalizovaných českých knih a periodiky chráněných autorským právem, které nejsou dostupné na trhu (DNNT). Jedná se o knihy vydané do roku 2007 a periodika, od jejich vydání uplynulo 10 a více let. Dokumenty jsou k dispozici online dálkovým přístupem nebo v knihovnách na místě samém.

Roční částka za úhradu licence se v příštích letech bude pohybovat v rozmezí přibližně 20 až 30 mil. Kč. Úhrady licenčních poplatků za užití autorských děl v knihovnách ze státního rozpočtu umožňují, aby základní služby knihoven mohly být obyvatelům poskytovány bezplatně.²⁰

2.14.5 NÁRODNÍ PLÁN OBNOVY

Česká ekonomika prochází krizí vyvolanou pandemií COVID-19. Vláda ČR připravila Národní plán obnovy představující plán reforem a investic České republiky, které hodlá realizovat využitím prostředků v rámci evropského Nástroje pro oživení a odolnost. V období do roku 2025 by měly být realizovány granty a projekty v celkové výši 191 miliard Kč. Finanční podpora směřuje do 6 hlavních pilířů:

Obrázek 12 - Finanční plán a podporované oblasti

²⁰ Podrobné informace o zpřístupnění děl nedostupných na trhu jsou dostupné z: <https://dnnt.nkp.cz/>

Na rozvoj kulturního a kreativního sektoru bude alokována částka 7,4 miliardy Kč. Finanční prostředky budou směřovat do čtyřech cílových oblastí. V každé z těchto oblastí bude prostor i pro podporu knihoven:

1. Rozvoj regionálních kulturních a kreativních center

- Podpora výstavby a rekonstrukcí knihoven jako vzdělávacích, kulturních a komunitních center (cca 40 menších projektů v rozsahu 5 až 50 mil. Kč)

2. Digitalizace kulturního a kreativního sektoru

- Digitalizace kulturního obsahu – v oblasti knihoven například rozvoj České digitální knihovny, podpora dlouhodobé archivace digitálního obsahu, tvorba virtuálních sbírek, zefektivnění procesu digitalizace.

3. Technologická modernizace kulturních institucí

- V oblasti knihoven – menší projekty zaměřené na modernizaci a využití informačních technologií, snižování ekologické zátěže apod.

4. Statut umělce – vzdělávání

- Vzdělávací kurzy zaměřené na digitální, manažerské, komunikační a marketingové dovednosti. Kurzy realizují krajské knihovny, Národní knihovna ČR a Moravská zemská knihovna.

První výzvy tohoto dotačního programu by měly být vyhlášeny v polovině roku 2022. V době zpracování tohoto studijního textu nebyly vytvořeny všechny programové dokumenty.

Aktuální informace je možné získat na:

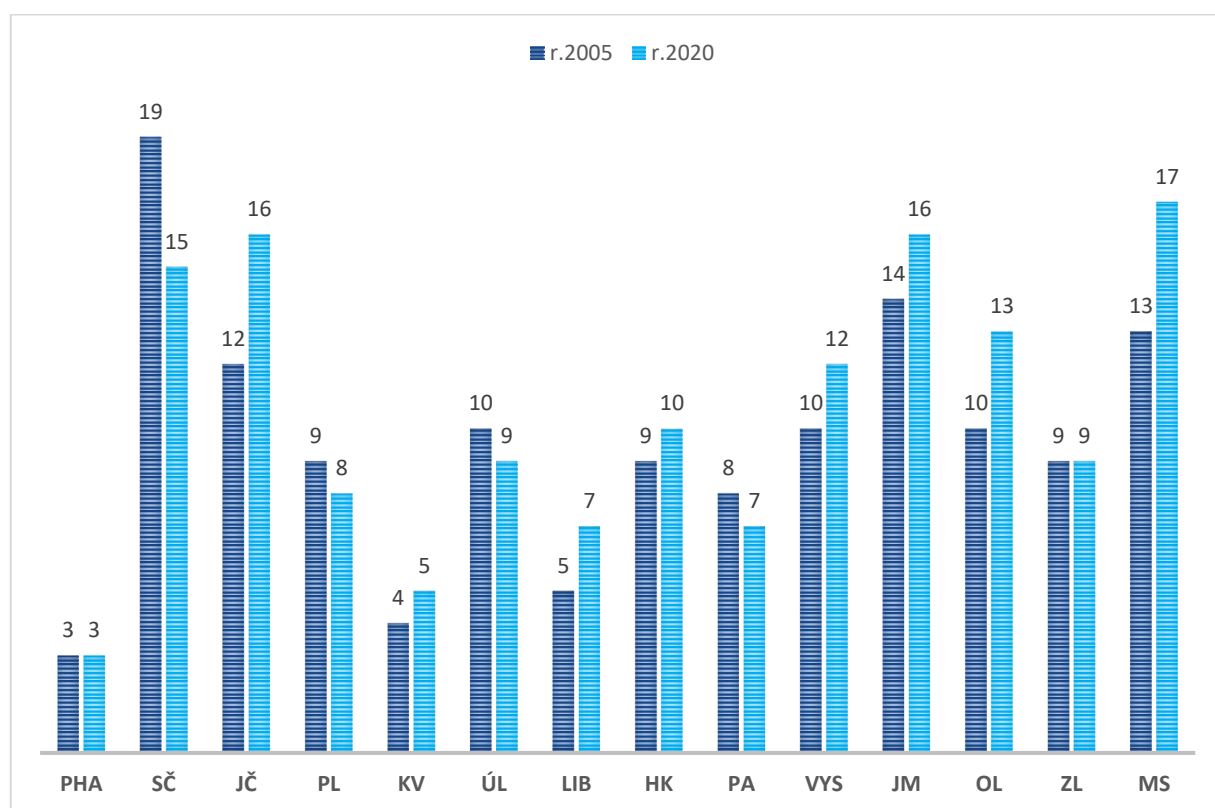
- <https://www.mkcr.cz/komponenta-mkcr-2616.html>
- <https://www.prehleddotaci.cz/operacni-program/narodni-plan-obnovy/>
- <https://www.enovation.cz/vzdelavani>

3 KRAJSKÉ PROGRAMY PODPORY

Regionální funkce knihoven

Nejvýznamnějším krajským dotačním programem na podporu knihoven je Program podpory regionálních funkcí knihoven. Dotační systém regionálních funkcí knihoven funguje od roku 2001.

Do roku 2005 byly dotace na výkon regionálních funkcí poskytovány centrálně Ministerstvem kultury ČR. Novelou zákona o rozpočtovém určení daní přešla odpovědnost za jejich výkon a financování od roku 2005 na kraje. Do rozpočtu krajů byly v rámci rozpočtového určení daní přesuny finanční prostředky na regionální funkce ve výši 133,5 mil. Kč. Počínaje tímto rokem až do současnosti jsou dotace na výkon regionálních funkcí zajišťovány z rozpočtu krajů a tato povinnost je stanovena knihovním zákonem č. 257/2001 Sb.²¹

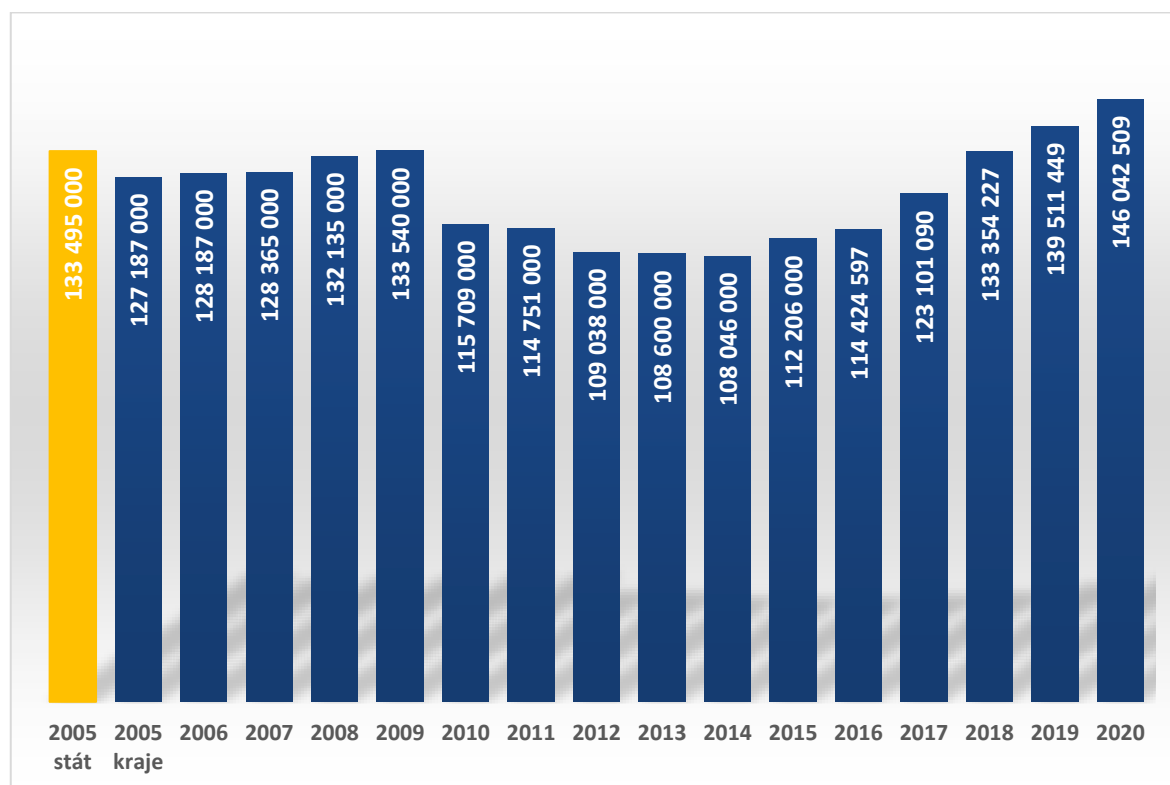
Obrázek 13 - Vývoj financování RF (v mil. Kč) – časové srovnání

²¹ § 11, odst. 3: Krajská knihovna plní a koordinuje plnění regionálních funkcí vybraných základních knihoven v kraji. Smlouva o přenesení regionálních funkcí na vybrané základní knihovny musí mít písemnou formu. Plnění regionálních funkcí a jeho koordinaci zajišťuje kraj z peněžních prostředků svého rozpočtu.

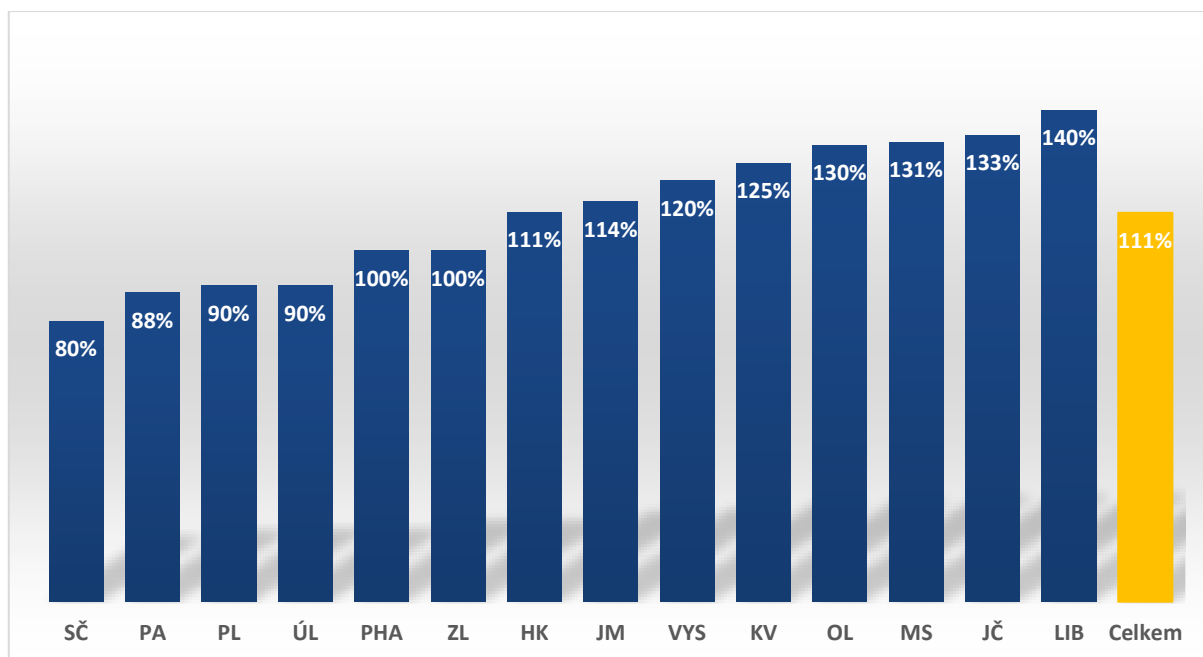
Od roku 2005, kdy přešlo financování RF ze státu na kraje, do roku 2016, byl celkový objem dotace na výkon RF postupně snižován z původních 133,5 mil. Kč na částku 114,4 mil. Kč, tj. roční snížení o 19 mil. Kč v roce 2011. Při tomto snižování nebyl současně brán ohled na inflaci, růst cen knih apod.

Financování, respektive pokles financování regionálních funkcí, byl nerovnoměrný v jednotlivých krajích. Dobrou a stabilní podporu mají knihovny zejména v Karlovarském, Moravskoslezském, Zlínském, Jihomoravském, Jihočeském a Libereckém kraji. Nejvýraznější pokles dotace zaznamenal Středočeský kraj, dále kraje Plzeňský, Královéhradecký, Pardubický, Ústecký a některé další. Tyto poklesy se nepodařilo do současnosti vyrovnat.

Podrobněji je o regionálních funkcích knihoven pojednáno ve studijní opoře **Zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven**, kapitola 5.2 Finanční zabezpečení výkonu RF.

Obrázek 14 - Vývoj financování RF v letech 2005-2020 (v Kč)

Obrázek 15 - Financování regionálních funkcí v roce 2020 ve vztahu k roku 2005 (100 %)

PRO ZÁJEMCE

Podrobnější informace o programu Regionální funkce knihoven naleznete ve **výročních zprávách**, zveřejněných na webu Knihovnického institutu Národní knihovny ČR.²²

3.1 Další dotační možnosti z rozpočtu krajů

Knihovny mohou na podporu své činnosti čerpat další dotace, které poskytují jednotlivé kraje. Zaměření krajských dotačních programů je velmi různorodé a v každém kraji odlišné a v průběhu let i proměnlivé. Z tohoto důvodu je nezbytné sledovat nabídky a výzvy v jednotlivých krajích.

Některé kraje (například Jihomoravský kraj, Středočeský kraj, Olomoucký kraj, v minulosti i Kraj Vysočina) vyhlašují dotační výzvy přímo zaměřené na knihovny. Uvádíme dva vzorové příklady z Jihomoravského kraje.

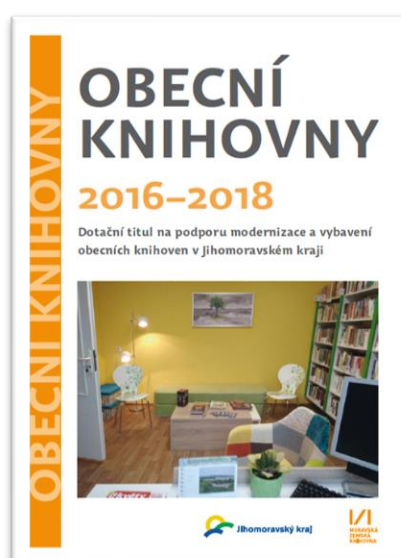
²² Dostupné z: <https://ipk.nkp.cz/programy-podpory/regionalni-funkce-verejnych-knihoven/vyrocní-zpravy>

3.1.1 OBECNÍ KNIHOVNY

Od roku 2016 poskytuje Jihomoravský kraj dotační titul **Obecní knihovny**, který je součástí Programu rozvoje venkova Jihomoravského kraje. Podpora je určena na podporu rozvoje a modernizace knihoven v obcích do 3000 obyvatel.²³

Celková výše finančních nákladů na jeden projekt je stanovena v rozmezí od 50 000,- do 100 000,- Kč, přičemž podíl kraje může představovat maximálně 50 % uznatelných výdajů. Mezi uznatelné položky patří:

- počítačové vybavení,
- čtečky, tiskárny, skenery, promítací zařízení, rozmnožovací stroje,
- softwarové vybavení,
- mobiliář vnitřního vybavení – nábytek, koberce, regály,
- drobné stavební úpravy (neinvestičního charakteru pouze v kombinaci s pořízením inventáře).

Obrázek 16 - Publikace Obecní knihovny

Podle pravidel pro poskytnutí dotace jsou žádosti hodnoceny podle kritérií:

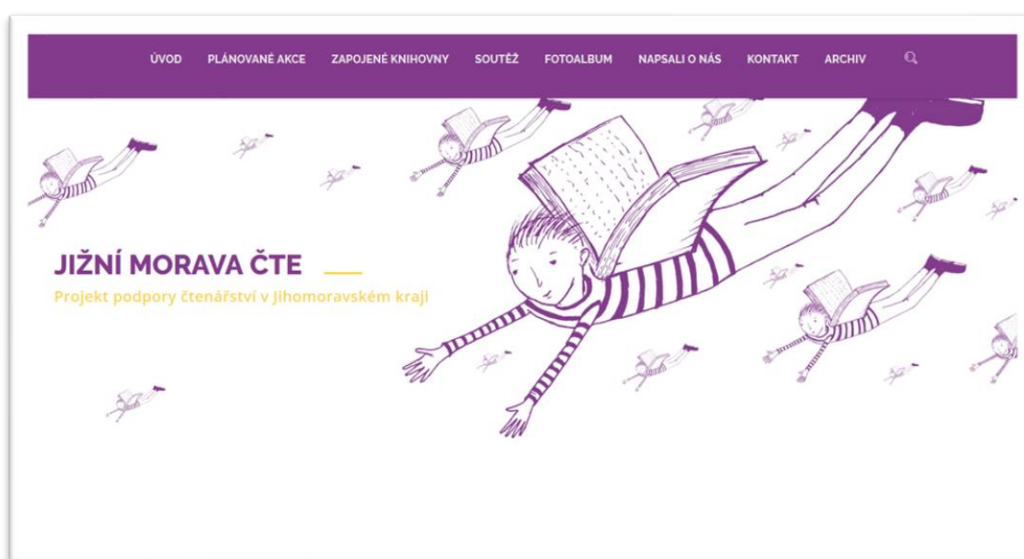
- velikost žadatele (počet obyvatel),
- účast žadatele v krajském kole soutěže „Vesnice roku“ v letech 2012–2018,
- spolupráce s Jihomoravským krajem v roce 2018 – upřednostněny byly obce podílející se na zajišťování systému IDS,
- pomocným kritériem byla realizace akce v hospodářsky problémovém regionu (regiony vymezené ve Strategii regionálního rozvoje ČR 2014–

²³ KRATOCHVÍLOVÁ, Monika. Dotační titul Obecní knihovny v roce 2019. *DUHA: Informace o knihách a knihovnách z Moravy* [online]. Brno: Moravská zemská knihovna, 2019, 33(2) [cit. 2019-11-23]. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/dotacni-titul-obecni-knihovny-v-roce-2019>

2020, obce na území obcí s rozšířenou působností, tzn. Hodonín, Kyjov, Veselí nad Moravou, Mikulov, Moravský Krumlov a Znojmo).

3.1.2 JIŽNÍ MORAVA ČTE

Společný projekt Městské knihovny Břeclav a Moravské zemské knihovny na podporu čtenářství, který od roku 2016 podporuje Jihomoravský kraj. Do projektu je zapojeno 60 knihoven z jižní Moravy spolu se spisovateli, ilustrátory, místními kronikáři a pamětníky. V knihovnách probíhají autorská čtení, besedy čtenářské a filmové kluby, diskuse, vernisáže, výstavy, čtení pro nejmenší, setkání seniorů a řemeslná odpoledne. Akce propojuje literární soutěž na různá témata.

Obrázek 17 - Web Jižní Morava čte

4 DALŠÍ MIMOROZPOČTOVÉ ZDROJE

4.1 Dotační programy ostatních ministerstev a strukturální fondy EU

4.1.1 DOTAČNÍ PROGRAMY OSTATNÍCH MINISTERSTEV

Jednotlivá ministerstva v souladu se svým zaměřením a posláním poskytují různé druhy dotací, které zpravidla vychází z jejich strategií a koncepcí. Z hlediska knihoven mohou být zajímavé a využitelné dotační programy několika ministerstev, například:

- Ministerstva práce a sociálních věcí,
- Ministerstva pro místní rozvoj,
- Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy,
- Ministerstva vnitra.

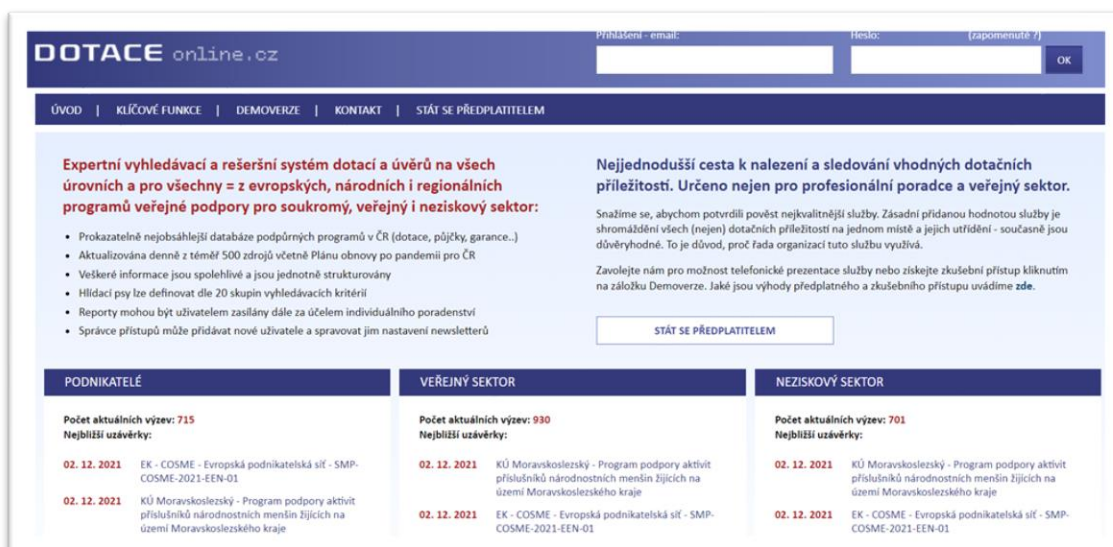
Orientovat se v celkové nabídce dotací je velmi složité a zpravidla to vyžaduje činnost kvalifikovaného projektového manažera. V orientaci mohou pomoci různé firmy, které se profesionálně zabývají zpracováním projektů nebo firmy a instituce, které vytvářejí specializované systémy nebo databáze zaměřené na vyhledávání dotačních možností ministerstev i ostatních subjektů. Tyto služby bývají velmi často placené. Jako příklad takových systémů uvádíme:

Přehled dotačních programů pro NNO ze státního rozpočtu pro rok ... zpracovává Sekretariát Rady vlády pro NNO²⁴ na základě podkladů od ministerstev a sekretariátů poradních orgánů vlády, které poskytují dotace nestátním neziskovým organizacím. Přehled vychází z materiálu Hlavní oblasti státní dotační politiky vůči nestátním neziskovým organizacím, který každoročně schvaluje vláda pro nadcházející rozpočtové období.

DOTACe online.cz²⁵ – expertní vyhledávací a rešeršní systém grantů a dotací na všech úrovních z evropských, národních i regionálních programů veřejné podpory pro soukromý, veřejný i neziskový sektor. Umožňuje generování rešerší dotačních příležitostí dle mnoha vyhledávacích kritérií. Nabízí téměř komplexní okruhy monitoringu výzev. Jedná se o placenou službu.

²⁴ Rada vlády pro nestátní neziskové organizace. *Vláda České republiky* [online]. Praha: Vláda České republiky, 2019 [cit. 2019-11-23]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnno/zakladni-informace-767/>

²⁵ *DotaceOnline2.0* [online]. Brno: GRANT ADVISOR [cit. 2019-11-25]. Dostupné z: <https://www.dotaceonline.cz/>

Obrázek 18 - Webová stránka Dotace online.cz

Dotační.info²⁶ – firma nabízí monitoring dotačních možností a poradenství při přípravě žádostí o dotace. Organizuje také výběrová řízení. Jedná se o placenou službu.

4.1.2 GRANTOVÝ DIÁŘ²⁷

je databáze, která sleduje dotační programy nadací, nadačních fondů, fondů EU, státní správy, samosprávy a dalších. Umožňuje inteligentní vyhledávání výzev podle názvu, zaměření, místa působnosti, termínu uzávěrky nebo vyhlášovatele a upozorňuje na nové výzvy. Databázi vytváří nadace Neziskovky.cz. Jedná se o placenou službu s nízkými náklady.

4.1.3 STRUKTURÁLNÍ FONDY EU A PODPORA KNIHOVEN

Mimořádný význam pro rozvoj knihoven mají Operační programy (OP), jejichž prostřednictvím lze čerpat prostředky Evropských strukturálních a investičních fondů (ESI). Operační program je základním strategickým dokumentem finanční a technické povahy pro konkrétní tematickou oblast (např. zaměstnanost, vzdělávání, výzkum, životní prostředí apod.), který zpracovávají členské země EU.²⁸ V OP jsou podrobně popsány cíle a priority, které chce členská země v dané oblasti dosáhnout v aktuálním programovacím období. Nechybí také uvedení výčtu těch, kteří mohou

²⁶ Dostupné z: <https://www.dotacni.info/>

²⁷ Grantový diář [online]. Praha: Nadace Neziskovky.cz, 2019 [cit. 2019-11-25]. Dostupné z: <https://grantovydiar.cz/>

²⁸ Podrobné informace o evropských strukturálních fondech, viz: DotaceEU.cz [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2019 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz>

o finanční prostředky žádat Pro programové období 2021 až 2027 je připraveno 9 operačních program s celkovou alokací 550,5 miliard Kč.

Program	Alokace v mld. EUR	Alokace v mld. Kč
<u>Doprava</u>	4,9	126,8
<u>Integrovaný regionální operační program</u>	4,8	125,2
<u>Technologie a aplikace a aplikace pro konkurenceschopnost</u>	3,1	81,8
<u>Jan Amos Komenský</u>	2,5	66,3
<u>Životní prostředí</u>	2,4	62,4
<u>Spravedlivá transformace</u>	1,6	42,9
<u>Zaměstnanost+</u>	1,5	38,1
<u>Technická pomoc</u>	0,24	6,3
<u>Rybářství</u>	0,03	0,78
Celkem	21,1	550,5

Tabulka č. 3 – Přehled operačních programů v programovém období ESI na léta 2021-2027

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

Pro oblast knihoven měl v minulém programovém období velký význam OP VVV, který podpořil například projekt Národní Technické knihovny **CzechELib**, jehož cílem je efektivně zajišťovat centrální nákup klíčových elektronických informačních zdrojů pro výzkumnou a vzdělávací sféru v ČR.²⁹

Dalším zajímavým projektem byl projekt SKIP a ÚZS **Co nebylo v učebnici – spolupráce knihoven a škol ve vzdělávání žáků 21. století**.³⁰

Z OP Zaměstnanost získal podporu projekt **Centrum sociálních inovací ve veřejných knihovnických a informačních službách** (Sociální inovace v knihovnách) připravený Kabinetem informačních studií a knihovnictví Masarykovy univerzity v Brně.³¹

²⁹ CzechELib [online]. Praha: Národní technická knihovna, 2019 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <https://www.czechelib.cz>

³⁰ Co nebylo v učebnici [online]. Praha: Centrum rozvojových aktivit ÚZS ČR, 2019 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <https://www.conebylovucebnici.cz/>

³¹ Sociální inovace v knihovnách [online]. Brno: KISK MU, 2019 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <http://komunitni.knihovna.cz/>

4.2 Integrovaný regionální operační program 2021-2027

IROP pokračuje i v programovém období 2021-2027. Všechny oblasti podpory jsou shrnuty ve strategickém dokumentu s názvem **Programový dokument IROP 2021-2027**³², který byla dne 5. 11. 2021 schválen vládou ČR.

Obrázek 19 - IROP

Knihovny jsou podporovány v několika oblastech.

Specifický cíl 4.4 Kulturní dědictví a cestovní ruch

V části **Revitalizace, odborná infrastruktura a vybavení pro činnost muzeí a knihoven**:

- Projekt je zaměřen na knihovny vykonávající a zajišťující regionální funkce, na základní knihovny provozované obcí s počtem obyvatel 10 000 a výše, základní knihovny se specializovaným knihovním fondem nebo na Národní knihovnu České republiky. Projekt musí být v souladu s Konceptí rozvoje knihoven v České republice na léta 2021–2027.

Příklady: výstavba a rekonstrukce knihoven, depozitáře, návštěvnická centra, technické zázemí, edukační centra, konzervace a restaurování, revitalizace, parky u památek.

Specifický cíl 5.1 Komunitně vedený místní rozvoj

V části **Rekonstrukce a vybavení obecních profesionálních knihoven**

³² Dostupné z: https://irop.mmr.cz/getmedia/973d67a0-e0b6-47a5-9845-72c209b3a209/PD-IROP-2021-2027_20211026.pdf.aspx

- výstavba, rekonstrukce knihoven, návštěvnické a technické zázemí, zařízení pro digitalizaci a aplikační software, technické vybavení knihoven.

V části **Vzdělávací infrastruktura** jde o část:

Zájmové a neformální vzdělávání a celoživotní učení:

- podpora vybudování, modernizace a vybavení odborných prostor ve vazbě na přírodní vědy, polytechnické vzdělávání, cizí jazyky, práci s digitálními technologiemi v zařízeních pro zájmové a neformální vzdělávání a celoživotní učení (např. střediska volného času, organizace neformálního vzdělávání).

Projekty ve specifickém cíli 5.1 jsou realizovány prostřednictvím MAS (místní akční skupina).

Obrázek 20 - Interaktivní mapy dotací IROP

PRO ZAJÍMAVOST

DotaceEU.cz - přípravy programového období 2021-2027 se blíží ke konci. Česká republika při nich hrála na národní i mezinárodní úrovni aktivní roli. Pro členské státy je nutností se vyrovnat s řadou nových výzev, které jednotlivé státy a i EU jako celek čekají (přechod na zelenější ekonomiku, dopady covidové pandemie atd.).³³ První výzvy v programu IROP pro knihovny mohou být vyhlášeny v pololetí roku 2022.

4.3 Podpora bezbariérovosti

Přibližně polovina knihoven v ČR nemá zajištěn bezbariérový přístup do objektu knihovny nebo uvnitř budovy. Pro řešení bezbariérovosti mohou knihovny využít několik dotačních programů.

Dotační program Ministerstva kultury **Podpora kulturních aktivit osob se zdravotním postižením a seniorů**³⁴

³³ Koncepce politiky soudržnosti po roce 2020. *DotaceEU.cz* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2019, 2019 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/KOHEZNI-POLITIKA-PO-ROCE-2020/Koncepce-CR-pro-politiku-soudrznosti-2021>

³⁴ Dostupné z: [Podpora kulturních aktivit osob se zdravotním postižením a seniorů | Helpnet](#)

- V tomto programu jsou podporovány zejména projekty s regionálním nebo národním dopadem, kulturní aktivity zaměřené především na realizaci Národního plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015–2020, schváleného usnesením vlády ČR č. 385/2015, zvláště jde o následující aktivity:
- využití terapeutické funkce kultury ke kompenzaci znevýhodnění osob se zdravotním postižením,
- arteterapeutické programy pro zdravotně postižené občany a seniory,
- prezentace umělecké tvorby jako cesta k ovlivňování veřejnosti,
- tvorba zdravotně postižených profesionálních umělců (např. v divadelních souborech),
- činnost zdravotně postižených občanů a seniorů v amatérských souborech a dílnách s účastí profesionálních umělců a lektorů,
- umělecká tvorba profesionálních a neprofesionálních umělců pro zdravotně postižené občany, seniory a dlouhodobě nemocné v nemocnicích a ústavech sociální péče,
- zájmové a vzdělávací aktivity pro zdravotně postižené občany a seniory v kulturních oborech ve volném čase,
- kulturní aktivity zdravotně postižených dětí a mládeže,
- usnadnění přístupu ke kultuře odstraňováním informačních bariér, usnadnění komunikace mezi postiženými navzájem a postiženými a zdravými občany (zvukové knihy a časopisy, tlumočení divadelních představení, titulkování filmů apod.),
- odstraňování architektonických bariér v kulturních zařízeních (rozumí se pouze technické vybavení neinvestičními prostředky).

Další možnost ke zlepšení dostupnosti knihoven nabízí Národní rozvojový program mobility pro všechny (NRPM).³⁵ Cílem výzvy je podpořit realizaci komplexních bezbariérových tras ve městech a obcích. Základními dvěma oblastmi, na které je v rámci programu přispíváno, je odstraňování bariér v budovách státních a veřejných institucí a odstraňování bariér v dopravě.

4.3.1 FINANCOVÁNÍ PROGRAMU MOBILITY JE ZAJIŠTĚNO VLÁDNÍM PLÁNEM FINANCOVÁNÍ NRPM NA OBDOBÍ 2016–2025, KTERÝ BYL PŘIJAT USNESENÍM VLÁDY ZE DNE 14. ČERVENCE 2014 Č. 568, FONDY EHP A NORSKA

Prostřednictvím Fondů EHP a Norska přispívají státy Island, Lichtenštejnsko a Norsko ke snižování ekonomických a sociálních rozdílů v Evropském hospodářském prostoru (EHP) a k posilování spolupráce s patnácti

³⁵ Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/vvozp/aktuality/narodni-rozvojovy-program-mobility-pro-vsechny---i--kolo-vyzvy-k-predkladani-zameru-bezbarierovych-tras-pro-rok-2022-185468/>

evropskými státy. Příjemci finanční podpory jsou země střední, východní a jižní Evropy.

Právě velký **důraz na sdílení a výměnu zkušeností mezi donory a příjemci grantů** je důležitý aspekt, kterým se tyto fondy liší od fondů EU. Podporu získají projekty zaměřené především na vědu a výzkum, ochranu životního prostředí, kulturní dědictví a spolupráci v kultuře, veřejné zdraví, vzdělávání a spolupráci v justici. Velký důraz je kladen na lidská práva, inkluzi Romů a rozvoj občanské společnosti.

V letech 2009 až 2014 mohla Česká republika čerpat částku více než 130 mil. EUR. Pro období 2014 až 2021 byla alokována částka 18,5 mil. EUR. Nové programové období od roku 2022 nebylo v době zpracování tohoto studijního textu vyhlášeno.

Za celkový management programů je odpovědné Ministerstvo financí, které vyhlašuje výzvy na podávání projektů. Podrobné informace o výzvách a podmínkách grantu jsou k dispozici na stránkách programu³⁶ nebo na stránkách Ministerstva kultury.³⁷

PŘÍKLAD DOBRÉ PRAXE

Příkladem využití tohoto dotačního titulu v oblasti knihoven může být projekt Kabinetu informačních studií Masarykovy university Libdesign Designové myšlení v knihovnách z roku 2017 nebo digitalizační projekty Národní knihovny ČR a Městské knihovny v Praze.

4.4 Dotace EU

4.4.1 KREATIVNÍ EVROPA

Kreativní Evropa je unijní program zaměřený na podporu kinematografie a kulturních a kreativních odvětví. Z tohoto programu jsou financovány projekty v oblasti scénických umění, výtvarného umění, nakladatelství a literatury, filmu, televize, hudby, mezioborového umění, kulturního dědictví a videoher. Na rozdíl od operačních programů zaměřených na vybrané tematické oblasti není program Kreativní Evropa spravován na národní úrovni, ale jedná se o program Evropské komise. Ta vypisuje výzvy, na které žadatelé mohou reagovat svými žádostmi, určuje jejich rozpočet a termíny. Žájemci tak

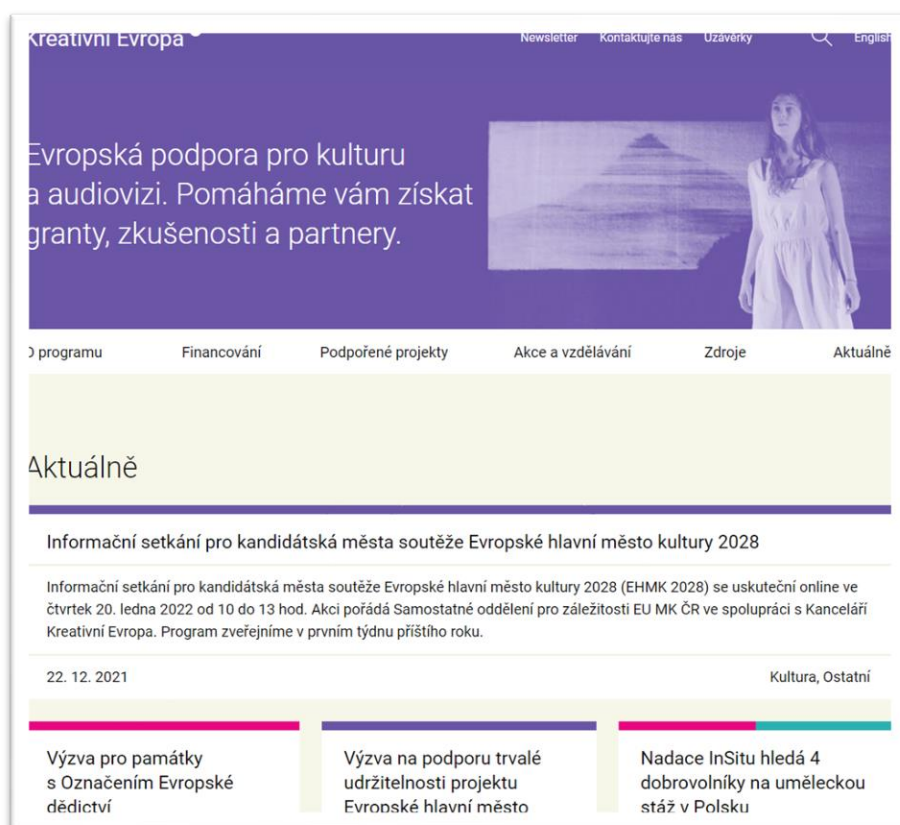
³⁶ 4.4 Fondy EHP a Norska [online]. Praha: Ministerstvo financí, 2019 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <https://www.eeagrants.cz/>

³⁷ Fondy EHP/Norska. Ministerstvo kultury ČR [online]. Praha: Ministerstvo kultury ČR, 2019 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/fondy-ehp-norska-44.html>

soutěží o podporu s žadateli z členských států EU, ale i dalších přidružených zemí. Program je rozdělen do dvou dílčích programů – *Kultura* a *MEDIA*.

V programu *Kultura* jsou podporovány projekty z kulturních a kreativních odvětví s nadnárodním přesahem včetně mobility umělců, posílení inovací a kapacit, rozvoje nových talentů a viditelnosti tvůrců. Z programu *Kultura* jsou také financovány překlady evropské beletrie, projekty evropské spolupráce, evropské sítě či evropské platformy. Celkový rozpočet programu Kreativní Evropa na období 2021–2027 je 2,44 mld. eur – jde o 63% navýšení oproti předchozímu období. Na část MEDIA připadá 58 % rozpočtu, na část Kultura 33 % a na mezioborovou část 9 %.

O podporu mohou žádat organizace činné v kulturních a kreativních odvětvích z členských států EU a přidružených zemí. Podpora není určena pro fyzické osoby. Národním kontaktním místem programu Kultura je Institut umění – Divadelní ústav.³⁸

Obrázek 21 - Kreativní Evropa

³⁸ Podrobně o programu, viz: *Kreativní Evropa* [online]. Praha: Kancelář Kreativní Evropa, 2019 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <https://www.kreativnievropa.cz/>

4.5 Nadace

„Nadace je podle českého práva účelové sdružení majetku, zřízené zakladatelem k dosahování společensky nebo hospodářsky užitečných cílů. Její název musí obsahovat slovo „nadace“ a zpravidla také označení, poukazující na její účel.“³⁹

4.5.1 NADACE KNIHOVEN

Nadace knihoven⁴⁰ byla založena zakládajícími členy Sdružení knihoven České republiky v roce 1998.

Každoročně vyhlašuje soutěže na podporu studijních cest a stáží do zahraničních knihoven. Nadace poskytne dotaci maximálně do výše 50 % skutečných nákladů na zahraniční cestu, tj. cestovné, stravné, ubytování.

Žadatel má za povinnost zpracovat a odevzdat cestovní zprávu.

Obrázek 22 - Logo Nadace knihoven

PRO ZAJÍMAVOST

Společně se Sdružením knihoven ČR oceňuje na konferenci Knihovny současnosti významné odborníky z oblasti knihovnických a informačních služeb medailí Z. V. Tobolky.

³⁹ *Wikipedie: Otevřená encyklopedie: Nadace* [online]. c2019 [citováno 24. 11. 2019]. Dostupný z WWW: <https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Nadace&oldid=17470944>

⁴⁰ Nadace knihoven. *Sdružení knihoven ČR* [online]. Praha: Sdružení knihoven ČR, 2019 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <http://sdruk.mlp.cz/sdruk/clanek/nadace-knihoven/>

4.5.2 NADACE AGROFERT

Nadace AGROFERT⁴¹ podporuje projekty z oblastí vědy, výzkumu a vývoje, vzdělávání, zvyšování úrovně vzdělanosti, registrovaných církví a náboženských společností, tělovýchovy a sportu, požární ochrany, komunálních aktivit a projektů rozvoje občanské společnosti, podpora a ochrana mládeže, podpora kultury a ochrana kulturních a historických památek a tradic, podpora rozvoje sociální a zdravotní péče a ochrana lidského zdraví, poskytování humanitární, sociální a jiné pomoci, ochrana zvířat a jejich zdraví, ochrana životního prostředí a podpora projektů trvale udržitelného rozvoje.

Nadační příspěvky mohou být poskytovány fyzickým osobám a právnickým osobám se sídlem v ČR i SR.

Obrázek 23 - Logo Nadace Agrofert

PŘÍKLAD DOBRÉ PRAXE

V oblasti knihoven podpořila Nadace AGROFERT několikrát projekt SKIP Noc s Andersenem.

4.5.3 NADACE ČEZ

Nadace ČEZ⁴² vznikla v roce 2002 jako jedna z prvních firemních nadací v České republice. Každoročně podporuje řadu projektů, které reagují na

⁴¹ Nadace AGROFERT [online]. Praha: Nadace AGROFERT, 2019 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <https://www.nadace-agrofert.cz/>

⁴² Nadace ČEZ [online]. Praha: Nadace ČEZ, 2019 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <http://www.nadacecez.cz>

aktuální potřeby společnosti. Oranžová hřiště dávají dětem i dospělým bezpečný prostor pro sport a hry.

Podpora regionů dává příležitost rozvoji komunitního života. Nadační příspěvky mohou být poskytovány fyzickým osobám a právnickým osobám se sídlem v ČR na základě žádosti v rámci vyhlášeného veřejného grantového řízení.

Obrázek 24 - Logo Nadace ČEZ

PŘÍKLAD DOBRÉ PRAXE

Příkladem úspěšného projektu z oblasti knihoven může být zrekonstruované oddělení naučné a zájmové literatury v litoměřické Knihovně Karla Hynka Máchy z roku 2015.

4.5.4 NADACE VIA

Nadace VIA⁴³ se věnuje rozvoji komunitního života, podporuje aktivity lidí, kteří se společně starají o své okolí. Granty Nadace VIA podporují vzdělávání a technické zázemí pro neziskové organizace. Nadace poskytuje příspěvky právnickým i fyzickým osobám.

⁴³ Nadace VIA [online]. Praha: Nadace VIA, 2019 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <https://www.nadacevia.cz>

Obrázek 25 - Logo Nadace VIA

PŘÍKLAD DOBRÉ PRAXE

Příkladem projektu z oblasti knihoven může být projekt Knihovny města Ostravy z roku 2018 zaměřený na podporu dobrovolnictví. Cílem projektu bylo sbírat a sdílet vzpomínky, vystavovat je ve venkovních výstavách, pořádat tematické diskuze, komentované architektonické procházky a tvůrčí dílny.

4.5.5 NADACE OKD

Nadace OKD⁴⁴ je největší nadací v Moravskoslezském kraji a zároveň jednou z nejvýznamnějších v celé České republice. Zřizovatelem nadace je černouhelná těžební společnost OKD, a. s. Od roku 2008 podporuje neziskové organizace, které pomáhají potřebným, zlepšují úroveň sociální péče, volnočasových aktivit, kulturního vyžití i životního prostředí.

Podpora směřuje do Moravskoslezského kraje, konkrétně do měst a obcí Dětmárovice, Doubrava, Frýdek-Místek, Havířov, Horní Suchá, Karviná, Orlová, Paskov, Staříč, Stonava, Sviadnov a Žabeň. Nadace OKD poskytuje nadační příspěvky neziskovým organizacím prostřednictvím grantového řízení, které se koná jednou ročně. V prosinci vyhlašuje nadace výzvu pro své hlavní grantové programy.

⁴⁴ Nadace OKD [online]. Karviná-Fryštát: Nadace OKD, 2019 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <https://www.nadaceokd.cz>

Obrázek 26 - Logo Nadace OKD

Nadace podporuje projekty z nejrůznějších oblastí, které přinášejí regionu a jeho obyvatelům užitek. Ve svém základním programu (Pro region) se zaměřuje na podporu zdravotních a sociálních projektů, rozvoj vzdělávacích a volnočasových aktivit, zlepšování životního prostředí a péči o regionální tradice.

PŘÍKLAD DOBRÉ PRAXE

Příkladem úspěšného knihovnického projektu je projekt Regionální knihovny Karviná "Společně s úsměvem" zaměřený na děti se specifickými potřebami, za který knihovna získala v roce 2019 ocenění v kategorii Inovativní projekt.

4.5.6 MICROSOFT SELECT

Při přípravě projektů do dotačního programu VISK je doporučeno, aby knihovny využívaly při nákupu softwaru výhodné ceny nabízené v rámci licence Microsoft Select.⁴⁵ V roce 2011 byla podepsána nová rámcová smlouva mezi společností Microsoft s.r.o. a Ministerstvem kultury.

Pro nákup licencí Microsoft v rámci multilicenční smlouvy Select Plus je třeba, aby každá knihovna podepsala s vazbou na objednávku svůj vlastní Registrační formulář, kterým se zaregistruje pod rámcovou smlouvu Ministerstva kultury. Tímto podpisem získává knihovna možnost nákupu v rámci multilicenčního programu Select Plus za zvýhodněné akademické ceny. Knihovna tím získává následující výhody:

⁴⁵ Microsoft Select. *Informace pro knihovny* [online]. Praha: Národní knihovna ČR, 2019, 2019 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <https://ipk.nkp.cz/programy-podpory/microsoft-select>

- Vlastní vygenerované multilicenční instalační klíče – klíče jsou vygenerovány pouze pro konkrétní subjekt, čímž se eliminuje možné zneužití.
- Právo zkoušet SW produkty po dobu 60 dní bezplatně.
- Bezplatné využití až 20 kopií jakýchkoli SW produktů pro školení ve vlastních prostorách.
- Možný přístup na vlastní licenční stránky – možnost stahování všech SW produktů – bezplatný přístup.
- Kompletní přehled zakoupených licencí.
- Informace o aktuálních cenách, produktech a novinkách.
- Možnost tzv. Reimaging – možnost reinstalace zakoupených OEM operačních systémů pro PC z multilicenčního média, či vytvořených images (odpadá tak starost při možné reinstalaci, kdy každá OEM licence má vlastní klíč).

UPOZORNĚNÍ

Licence v rámci multilicenčního programu Select Plus lze zakoupit pouze od autorizovaného prodejce Microsoft Licensing Solution Partner, který pomůže se vším ohledně prodeje a problematiky licencování.

4.5.7 TECHSOUP ČESKÁ REPUBLIKA – SDRUŽENÍ VIA

TechSoup Česká republika⁴⁶ rozvíjí technologické kapacity neziskových organizací a veřejných knihoven v České republice, a to zajištěním přístupu k softwaru, hardwaru, IT službám a souvisejícímu vzdělání, díky čemuž mohou tyto organizace efektivněji a snadněji dosahovat svých cílů a naplňovat svá poslání. Skrze TechSoup Česká republika jsou nabízeny dárcovské a zvýhodněné programy společností Adobe, Bitdefender, Box, Cisco, Compuritas, Microsoft, Symantec, Tableau a Zoner.

K ZAPAMATOVÁNÍ

Knihovnám, které si podávají žádost o dotaci do programu VISK je doporučeno, aby při nákupu software a hardware využily nabídku TechSoup.

⁴⁶ TechSoup Česká republika [online]. Praha: Sdružení VIS, z.ú., 2019 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <https://www.techsoup.cz/>

4.6 Projekty SKIP na podporu knihoven

SKIP v rámci svých aktivit realizuje celou řadu projektů zaměřených zejména na podporu čtenářské gramotnosti a na vzdělávání pracovníků knihoven. Projekty jsou primárně určeny pro individuální i institucionální členy SKIP, ale v řadě případů je možné na nich participovat nezávisle na členství ve SKIP. Nejedná se vždy v pravém slova smyslu o dotační programy, ale často jde o projekty, na které SKIP získává dotace a podporu od různých subjektů a knihovny mohou potom jejich výsledky využít bezplatně nebo se slevou ve své praxi. Uvádíme několik příkladů.

4.6.1 S KNÍŽKOU DO ŽIVOTA – BOOKSTART

Projekt **S knížkou do života**⁴⁷ je českou verzí mezinárodního projektu **Bookstart**, který je zaměřen na podporu čtenářství předškolních dětí. Mohou se do něj zapojit všechny typy knihoven, aby plnily jednu z nejdůležitějších, v dnešní době zatím málo rozšířených funkcí: aktivně zapojit rodiče a seznamovat společně s nimi i nejmenší děti s knihou a nepřeborným množstvím příběhů (a informací) v ní. Projekt podporuje Ministerstvo kultury, Nadace ČEZ, Národní knihovna ČR, Čtení pomáhá, MetLife a Audiotéka.

Projekt je určen pro institucionální členy SKIP. Účastník projektu má možnost získat bezplatně nezbytné metodické materiály, se slevou nakoupit dárkové sady, které se předávají rodičům při akci vítání občánků. Současně se zavazuje realizovat návazné akce.

4.6.2 KNÍŽKA PRO PRVNÁČKA

Cílem projektu **Knížka pro prvňáčka**⁴⁸ je rozvoj čtenářských návyků žáků od prvního ročníku školní docházky a podpora spolupráce knihoven a škol. Projekt je realizován od roku 1999. Knihovna musí během školního roku zajistit nejméně jednu návštěvu žáků 1. třídy a uspořádat pro ně další akce vedoucí k rozvoji zájmu o četbu (společná čtení, besedy s tvůrci knih, výstav apod.). Odměnou za úspěšné absolvování projektu je pro děti Knížka pro prvňáčka, původní česká novinka, která byla napsána a ilustrována výhradně pro účastníky projektu a kterou nelze v běžné knihkupecké síti minimálně tři roky koupit. Projekt podporuje nadace „Čtení pomáhá“, nakladatelství Triton a další instituce.

⁴⁷ *S knížkou do života: Bookstart* [online]. Ostrava: Knihovna města Ostravy, 2019 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <https://www.skizkoudozivota.cz/>

⁴⁸ *Knížka pro prvňáčka. Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR* [online]. Praha: SKIP, 2019, 2019 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <https://www.skipcr.cz/akce-a-projekty/akce-skip/projekt-uz-jsem-ctenar-knizka-pro-prvnacka>

Projekt je určen pro institucionální členy SKIP. Účastník projektu má možnost získat jakýkoliv počet knížek pro prvňáčka za cenu 20,- Kč. Do projektu přihlašuje žáky prvních tříd základních škol knihovna ve spolupráci se školami v místě působnosti knihovny.

4.6.3 NOC S ANDERSENEM

Noc s Andersenem⁴⁹ je jednou z akcí, kterou české knihovny svádí v konkurenci populárnějších médií boj o zájem dětí a dětské čtenářství. Cílem akce je **podpora čtenářské gramotnosti dětí**.

Noc se uskuteční vždy v dubnu v blízkosti výročí narození dánského spisovatele Hanse Christiana Andersena. První Noc s Andersenem proběhla v roce 2000 v uherskohradištské knihovně. Projekt podporuje Ministerstvo kultury, nakladatelství Albatros a další instituce.

Obrázek 27 - Noc s Andersenem

Projektu se může zúčastnit knihovna, škola či jiné instituce včetně zahraničních. Podmínkou je registrace do projektu. Účastník projektu získá bezplatně propagační materiály a metodické pomůcky.

Noc s Andersenem přerůstá do mezinárodních aktivit knihoven.

PRO ZAJÍMAVOST

Na světové konferenci IFLA byla akce Noc s Andersenem propagována prostřednictvím posteru.

⁴⁹ Noc s Andersenem [online]. Praha: SKIP, 2019 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <http://www.nocsandersenem.cz>

4.6.4 CYKLUS VZDĚLÁVACÍCH AKCÍ SKIP

Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR každý rok získává od Ministerstva kultury dotaci na projekt Cyklus vzdělávacích akcí. V rámci tohoto projektu je realizováno ročně cca 30 vzdělávacích akcí nebo projektů. Jednotlivé akce zajišťují regionální organizace nebo odborné sekce SKIP.

Jednotlivé aktivity jsou určeny individuálním i institucionálním členům SKIP i širší knihovnické komunitě. Účast na akcích je bezplatná nebo za zvýhodněný konferenční poplatek.

4.6.5 PODPORA STÁŽÍ

SKIP podporuje další vzdělávání svých členů formou pracovních stáží.

Žadatelem o příspěvek na dopravu může být veřejná knihovna v ČR (dle knihovního zákona č. 257/2001 Sb., v platném znění), která je zároveň institucionálním členem SKIP. Každá knihovna může předložit v daném roce pouze jednu žádost, a to současně pro více osob účastnících se jedné stáže.

4.6.6 PODPORA PROJEKTŮ Z JEDNOTLIVÝCH REGIONŮ SKIP

Některé regionální organizace SKIP vypisují každý rok menší granty pro své individuální a institucionální členy. Velmi často se jedná o podporu zahraničních cest členů SKIP. Příkladem může být také projekt SKIP Velká Morava zaměřený na podporu čtenářství. Dotace na jeden projekt činila 3 000,- Kč. Informace lze získat na webových stránkách SKIP.⁵⁰

⁵⁰ SKIP: Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR [online]. Praha: SKIP, 2019 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <https://www.skipcr.cz>

SHRNUTÍ STUDIJNÍHO TEXTU

Studijní opora Příprava projektů a žádostí o dotace do národních programů podpory veřejných knihovnických a informačních služeb poskytuje studentům základní přehled o možnostech získávání dotací a jiných mimorozpočtových zdrojů pro činnost a rozvoj knihoven v ČR.

Úvodní kapitola se věnuje základním pojmům z této oblasti a charakterizuje základní poměr mezi objemem dotačních prostředků a běžným financováním knihoven jako celku.

Největší pozornost je věnována dotačním titulům poskytovaným Ministerstvem kultury, jsou charakterizovány základní principy dotační politiky s vazbou na Koncept rozvoje knihoven.

Je uveden výčet dotačních titulů Ministerstva kultury – programy VISK, K 21, Česká knihovna, projekt Zahraniční literatura a program aplikovaného výzkumu NAKI.

Jako příklad zpracování žádosti o dotaci jsou uvedeny postupy pro přípravu a realizaci projektu do dotačního programu VISK 3, který je nejvyužívanějším dotačním programem.

V dalších kapitolách jsou charakterizovány příklady a možnosti získávání dotací z rozpočtu krajů, ministerstev, Evropské unie, Fondů EHP a Norska a také z různých nadací a aktivit Svazu knihovníků a informačních pracovníků.

Stručně jsou charakterizovány nástroje pro vyhledávání dotačních možností z různých zdrojů.

LITERATURA

Aktuální výčet dotačních programů MK je k dispozici na Dotační okruhy. *Ministerstvo kultury ČR* [online]. Praha: Ministerstvo kultury ČR, 2019, 2019 [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/dotacni-okruhy-1137.html>

CERNIŠÁKOVÁ, Eva a JANSOVÁ, Linda. *Připravujeme změnu knihovního softwaru* [online]. Praha: Národní knihovna České republiky, 2019 [cit. 2021-11-11].]. ISBN 978-80-86675-32-9. Dostupné z: <https://prirucky.ipk.nkp.cz/aks/start>

CzechELib [online]. Praha: Národní technická knihovna, 2019 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <https://www.czechelib.cz>

ČESKÁ REPUBLIKA. Nařízení vlády č. 288/2002 Sb., kterým se stanoví pravidla poskytování dotací na podporu knihoven ve znění nařízení vlády č. 235/2005 Sb. a nařízení vlády č. 113/2013 Sb. In: *Sbírka zákonů*. Praha: Moraviapress, 2013, částka 51, číslo 113. Dostupné také z: http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=03_Leg/01_LegPod/01_index.htm

Dokumenty a podklady pro zpracování záměru bezbariérové trasy. *Vláda České republiky* [online]. Praha 1: Vláda České republiky, 2019, 2019 [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/vvzpo/program-mobility/podklady-pro-zpracovani-zameru-bezbarierove-trasy-15623/>

DotaceEU.cz [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2019 [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz>

DotaceOnline2.0 [online]. Brno: GRANT ADVISOR [cit. 2019-11-25]. Dostupné z: <https://www.dotaceonline.cz/>

Evidence knihoven. *Ministerstvo kultury České republiky* [online]. Praha: MK ČR [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/evidence-knihoven-adresar-knihoven-evidovanych-ministerstvem-kultury-a-souvisejici-informace-341.html>

Fondy EHP a Norska [online]. Praha: Ministerstvo financí, 2019 [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: <https://www.eeagrants.cz/>

Fondy EHP/Norska. *Ministerstvo kultury ČR* [online]. Praha: Ministerstvo kultury ČR, 2019 [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/fondy-ehp-norska-44.html>

INDIHU – Vývoj nástrojů a infrastruktury pro digital humanities [online]. Akademie věd ČR [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: <https://indihu.cz/>

IROP 2021-2027. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2021 [cit. 2021-11-29]. Dostupné z: <https://irop.mmr.cz/cs/irop-2021-2027>

Knihověda.cz: Portál k dějinám knižní kultury do roku 1800 [online]. Praha: Knihovna AV ČR, 2019 [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: <https://www.knihoveda.cz/>

Knížka pro prvňáčka. *Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR* [online]. Praha: SKIP, 2019, 2019 [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: <https://www.skipcr.cz/akce-a-projekty/akce-skip/projekt-uz-jsem-ctenar-knizka-pro-prvnacka>

Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2021-2027 s výhledem do roku 2030: knihovny - pilíře občanské společnosti, vzdělanosti a kultury. Praha: Národní knihovna České republiky - Knihovnický institut, 2020. ISBN 978-80-7050-734-6 [cit. 2021-12-30]. Dostupné z: <https://www.nkp.cz/ipk/ipk/docs/koncepce-rozvoje-2021-2027>

KRATOCHVÍLOVÁ, Monika. Dotační titul Obecní knihovny v roce 2019. *Duha: informace o knihách a knihovnách z Moravy* [online]. 2019, 33(2), 19-20 [cit. 2021-11-11]. ISSN 0862-1985. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/dotacni-titul-obecni-knihovny-v-roce-2019>

Kreativní Evropa [online]. Praha: Kancelář Kreativní Evropa, 2019 [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: <https://www.kreativnievropa.cz/>

Microsoft Select. *Informace pro knihovny* [online]. Praha: Národní knihovna ČR, 2019, 2019 [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: <https://ipk.nkp.cz/programy-podpory/microsoft-select>

Nadace AGROFERT [online]. Praha: Nadace AGROFERT, 2019 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <https://www.nadace-agrofert.cz/>

Nadace ČEZ [online]. Praha: Nadace ČEZ, 2019 [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: <http://www.nadacecez.cz>

Nadace knihoven. *Sdružení knihoven ČR* [online]. Praha: Sdružení knihoven ČR, 2019 [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: <http://sdruk.mlp.cz/sdruk/clanek/nadace-knihoven/>

Nadace OKD [online]. Karviná-Fryštát: Nadace OKD, 2019 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <https://www.nadaceokd.cz>

Nadace VIA [online]. Praha: Nadace VIA, 2019 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <https://www.nadacevia.cz>

Národní plán obnovy [online]. Praha: Ministerstvo kultury, 2021 [cit. 2021-12-30]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/narodni-plan-obnovy-2609.html>

Národní rozvojový program mobility pro všechny. *Vláda České republiky* [online]. Praha: Vláda České republiky, 2019, 2019 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/vvzpo/program-mobility/program-mobility-79350/>

Noc s Andersenem [online]. Praha: SKIP, 2019 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <http://www.nocsandersenem.cz>

Program na podporu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity na léta 2016 až 2022 (NAKI II). *Ministerstvo kultury ČR* [online]. Praha: Ministerstvo kultury ČR, 2019 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/program-na-podporu-aplikovaneho-vyzkumu-a-vyvoje-narodni-a-kulturni-identity-na-leta-2016-az-2022-naki-ii-857.html>

Rada vlády pro nestátní neziskové organizace. *Vláda České republiky* [online]. Praha: Vláda České republiky, 2019 [cit. 2019-11-23]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnno/zakladni-informace-767/>

Regionální operační program. Regionální operační program [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2021 [cit. 2021-12-30]. Dostupné z: <https://irop.mmr.cz/cs/>

RightLib: elektronické zpřístupnění chráněných publikací. *Knihovna Akademie věd ČR* [online]. Praha: Akademie věd ČR, 2019, 2018 [cit. 2019-11-25]. Dostupné z: <https://www.lib.cas.cz/projekt/rightlib-elektronicke-zpristupneni-chranenych-publikaci/>

S knížkou do života: Bookstart [online]. Ostrava: Knihovna města Ostravy, 2019 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <https://www.sknizkoudozivota.cz/>

Seznam všech řešených projektů: Soupis řešených projektů NAKI II. Národní knihovna ČR [online]. Praha: Národní knihovna ČR, 2019 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <https://www.nkp.cz/o-knihovne/projekty-a-programy/vyzkum-a-vyvoj-naki>

SKIP: Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR [online]. Praha: SKIP, 2019 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <https://www.skipcr.cz>

Státní podpora č. SA.35529 (2012/N) – Česká republika: Digitalizace knihovních fondů [online]. Brusel: Evropská komise, 2013 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: https://ipk.nkp.cz/docs/246172_1421786_125_2.pdf

TechSoup Česká republika [online]. Praha: Sdružení VIS, z.ú., 2019 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <https://www.techsoup.cz/>

VISK veřejné informační služby knihoven: Program Ministerstva kultury [online]. NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR - KNIHOVNICKÝ INSTITUT. Národní knihovna ČR [cit. 2021-12-30]. Dostupné z: <http://visk.nkp.cz/>

Název:	Příprava projektů a žádostí o dotace do národních programů podpory veřejných knihovnických a informačních služeb
Autor:	PhDr. Vít Richter
Jazyková korektura:	Markéta Roupcová
Počet stran:	65